

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra žurnalistiky

**Události České televize pod vedením ředitelů
Janečka a Dvořáka – stejné, nebo jiné?**

Magisterská diplomová práce

Bc. Martin Laštůvka

Vedoucí práce: Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil. Práce obsahuje 144 214 znaků.

V Olomouci dne 25.3.2013

.....

Na tomto místě chci poděkovat vedoucímu magisterské diplomové práce panu Mgr. Marku Lapčíkovi, Ph.D. za pomoc při upřesnění tématu a za cenné rady, připomínky a čas, který věnoval této práci.

Abstrakt

Tato magisterská diplomová práce se zaměřuje na analýzu hlavní zpravodajské relace České televize – Událostí. Práce zkoumá Události v období, kdy byli generálními řediteli České televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák. Cílem práce je zjistit, jak a jestli se Události po nástupu Petra Dvořáka změnily, a to jak z formální, tak i z obsahové stránky. Významnou příčinou vzniku této práce je to, že Petr Dvořák dříve působil jako generální ředitel komerční televize.

Klíčová slova

Události, zpravodajství, televizní zpravodajství, televize veřejné služby, generální ředitel

Abstract

This thesis focuses on the analysis of the main news program of the Czech television broadcast – „Události“. The work explores „Události“ in the period when Jiri Janecek and Petr Dvorak were Director General of Czech Television. The aim of this thesis is to determine how and if „Události“ changed after the starting of Petr Dvorak, both in formal and from content side. A major cause of this study is that Petr Dvorak previously worked as Director General of commercial television.

Key words

„Události“, news, television news, public service television, director general

OBSAH

1. ÚVOD	8
1.1 Zdroje	10
2. METODIKA.....	11
2.1 Zvolené metody výzkumu	11
2.1.1 Komparativní přístup	11
2.1.2 Grounded theory	13
2.2 Analýza vývoje Událostí	14
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	18
3.1 Obsahová specifika televizního zpravodajství.....	20
3.2 Formální specifika televizního zpravodajství	21
3.2.1 Prvky konstruující formální část televizního zpravodajství.....	22
3.2.1.1 Sledované prvky na úrovni pořadu.....	23
3.2.1.2 Sledované prvky na úrovni tematických bloků	25
3.2.1.3 Sledované prvky na úrovni zpravodajského příspěvku	26
3.3 Česká televize jako médium veřejné služby	27
3.3.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby	28
3.4 Události České televize před „novou érou“	30
4. UDÁLOSTI ČESKÉ TELEVIZE BĚHEM ÉRY JIŘÍHO JANEČKA.....	33
4.1 První analyzované období – přelom let 2006/2007	33
4.1.1 Formální změny	34
4.1.1.1 Začátek Událostí	34
4.1.1.2 Znělka a headliny	35
4.1.1.3 Struktura Událostí.....	36
4.1.1.4 Virtuální studio	38
4.1.1.5 Stand-up	39

4.1.2 Obsahové změny.....	40
4.1.3 Divácká sledovanost.....	40
4.2 Úpravy Událostí v „mezidobí“	42
4.3 Druhé analyzované období – začátek roku 2010	44
4.3.1 Formální změny	44
4.3.1.1 <i>Znělka a headliny</i>	44
4.3.1.2 <i>Nová grafika</i>	46
4.3.1.3 <i>Struktura Událostí</i>	48
4.3.1.4 <i>Živé vstupy</i>	49
4.3.2 Obsahové změny.....	50
4.3.3 Divácká sledovanost	51
4.4 Třetí analyzované období – Janečkův odchod	52
4.4.1 Změny před odchodem Janečka	52
5. UDÁLOSTI ČESKÉ TELEVIZE OD NÁSTUPU PETRA DVOŘÁKA	55
5.1 První analyzované období – půlrok změn	56
5.1.1 Formální změny – před Novým rokem	56
5.1.1.1 <i>Struktura Událostí</i>	57
5.1.2 Formální změny – v novém roce.....	58
5.1.2.1 <i>Struktura Událostí</i>	59
5.1.2.2 <i>Využití infografiky</i>	60
5.1.2.3 <i>Živé vstupy</i>	61
5.1.3 Obsahové změny	61
5.1.3.1 <i>Příběhové reportáže</i>	63
5.1.4 Divácká sledovanost	65
5.2 Druhé analyzované období – Události: Jasně a spolehlivě.....	66
5.2.1 Personální změny v moderátorském týmu	66

5.2.2 Formální změny	69
5.2.2.1 Znělka a headliny	70
5.2.2.2 Virtuální studio	71
5.2.2.3 Struktura Událostí	73
5.2.2.4 Nová grafika	75
5.2.3 Obsahové změny	75
5.2.4 Divácká sledovanost	76
5.3 Třetí analyzované období – 10 měsíců od „nového“ začátku	77
5.3.1 Formální změny	77
5.3.2 Obsahové změny	78
5.3.3 Divácká sledovanost	79
6. ZÁVĚR	80
6.1 Závěrečné srovnání	80
6.2 Další možný vývoj	83
7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	84
8. SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	86
9. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	88
10. PŘÍLOHY	89

1. Úvod

Když dva dělají totéž, není to totéž. České přísloví, které ve zkratce pojmenovává to, co budu sledovat a čím se budu zabývat v této magisterské diplomové práci. Objektem mého zájmu bude hlavní zpravodajská relace České televize – Události.

Od roku 1993, kdy vznikla po rozdělení Československa také samostatná Česká televize, stálo v jejím čele postupně devět generálních ředitelů. V práci se zaměřím na období posledních dvou ředitelů ČT – Jiřího Janečka a Petra Dvořáka. Analyzovat budu konkrétně to, jak Události během doby, kdy byli ve funkci Janeček a Dvořák, vypadaly a proměňovaly se.

Jiří Janeček byl před tím, než se stal v roce 2003 generálním ředitelem České televize, i dlouholetým moderátorem Událostí. Janeček byl tedy člověkem, který se v médiu veřejné služby pohyboval mnoho let před svým nástupem do nejvyšší funkce v hierarchii ČT.

Naopak Petr Dvořák neměl s médii do roku 2002, kdy se stal jednatelem televize Nova, žádné pracovní zkušenosti. O rok později povýšil do funkce generálního ředitele komerční televize. Po sedmi letech z vedení Novy odešel. V roce 2011 byl zvolen Radou České televize do čela veřejnoprávní televize.

Dvořákova minulost ve vedení komerční televize pro mě byla impulzem k tomu, abych se zaměřil na jeho vliv ve veřejnoprávním médiu. Konkrétně mě bude zajímat to, jak a jestli se po jeho nástupu do funkce generálního ředitele ČT Události proměnily. Hlavní zpravodajská relace byla totiž jedním ze základních bodů, na kterém Dvořák postavil svůj projekt při kandidatuře do nejvyšší pozice ve vedení ČT.

Ačkoli je organizační struktura fungování ČT poměrně složitá, a na řízení tak velké mediální instituce se podílí mnoho osob různých profesních odborností, je zřejmé, že generální ředitel má a může mít prostřednictvím „svých lidí“ výrazný vliv na každou oblast správy, která se v hierarchii ČT objevuje, tedy včetně redakce zpravodajství a Událostí samotných.

Mediální obsahy navíc nikdy nejsou pouze odrazem vlastností a schopností jednotlivých novinářů, ale výsledkem řady vlivů. Jde o nejrůznější vnější limity při natáčení reportáží, jako je dostupnost potřebných materiálů a informací, omezení prostředím, časové nebo technické možnosti. Zároveň ale může jít i o vnitřní limity jako profesní postupy a nařízení v rámci dané mediální organizace. V tomto případě se jedná

například o redakční kodex, editorská nařízení nebo doporučení, případně jiné redakčně-personální vlivy.

Abych mohl zjistit, jestli a jakým způsobem se Události po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele ČT proměnily, musel jsem si určit protiváhu, se kterou budu „nové“ Události porovnávat. Protože Dvořák vystřídal v roce 2011 v nejvyšší funkci ČT Jiřího Janečka, je logické, že právě éra „Janečkových“ Událostí mi bude sloužit jako srovnávací materiál. Pracovně jsem toto období pojmenoval jako dobu „starých“ Událostí. V mé analýze se budu zabývat šesti časovými obdobími vysílání, kdy byl generálním ředitelem České televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák.

Kvůli analýze se budu zabývat jednotlivými relacemi, které spadají do vybraných časových období, v nichž budu sledovat vývoj Událostí. Zkoumat budu jak obsahovou, tak formální stránku pořadů. Pokud jde o obsahy Událostí, bude mě zajímat, jak a jestli se po výměně ředitelů změnilo zaměření hlavní zpravodajské relace České televize. Je pochopitelné, že témata se mohou v různých měsících lišit, přesto by mělo jádro zpravodajských oblastí zůstat stejné po celý rok (např. politická, ekonomická, sociální a zahraniční témata). Je tak pravděpodobné, ovšem to můžu nyní pouze odhadovat na základě předvýkumu, že pokud objevím změny ve „starých“ a „nových“ Událostech, budou se týkat především formální stránky pořadu.

V části věnované formálnímu vývoji budu analyzovat například znělky Událostí, využití headlinů nebo změny, které se týkají studia, odkud se Události vysílají. Dále se zaměřím na využití infografiky, živých vstupů nebo členění celého pořadu na tematické bloky. V neposlední řadě, ukážu i změny, které se týkají personálního obsazení týmu, který moderuje Události.

Na základě poznatků, které se mi podaří získat při analýze několika časových období, provedu komparaci „starých“ a „nových“ Událostí. Informace získané v průběhu sledování hlavní zpravodajské relace České televize mi budou sloužit k tomu, abych na základě grounded theory vytvořil teoretický koncept vztahující se k Událostem. Základním cílem této práce je tedy ukázat, jestli a jakým způsobem se po nástupu „postkomerčního“ ředitele Petra Dvořáka proměnil hlavní zpravodajský pořad ČT, který v podvečerním vysílacím čase nabízí Česká televize jako médium veřejné služby.

1.1 Zdroje

Tématem, porovnání Událostí pod vedením Jiřího Janečka a Petra Dvořáka, se prozatím nikdo v podobném rozsahu nezabýval, a protože jde o aktuální změny, nevznikly ani žádné odborné publikace, ze kterých by mohla práce přímo čerpat.

Alespoň částečně podobným tématem se zabývala Radka Stejskalová v bakalářské práci *Proměna Událostí ČT v novém vysílacím čase*.¹ Stejskalová se ve své práci zabývala změnou Událostí za ředitele Jiřího Janečka na přelomu let 2006 a 2007. Práce je jasně strukturovaná a zabývá se ve většině případů atributy, které chci při analýze zkoumat také. Text nabízí mnoho informací, které v konfrontaci s „novými“ Událostmi nabízí zajímavé zjištění. Mohl bych totiž dojít k závěru, že „staré“ Události se snažily o to, s čím nakonec v modifikované podobě přišly po pěti letech „nové“ Události. Bakalářská práce Radky Stejskalové získala velmi dobré posudkové hodnocení.² Autorka práce psala text v době, kdy se jako moderátorka zpráv na ČT 24 změn v Událostech přímo účastnila.

Kromě této práce budu čerpat i z analýz společnosti Media Tenor, která se zabývala zpravodajstvím České televize, Televize Nova a FTV Prima, a z interních analýz České televize. Dále využiji zpráv, analýz a případně komentářů, které byly uveřejněny v tisku nebo na internetových zpravodajských serverech a týkaly se tématu, kterému se v práci věnuji. Vedle toho budu mít k dispozici analyzované zpravodajské relace, které jsou dostupné na webových stránkách České televize.³

Odborná literatura, ze které bude práce vycházet, se týká obecných charakteristik zpravodajství, především pak postupů a východisek, které jsou spojeny přímo s televizním zpravodajstvím, a to jak na formální, tak obsahové úrovni. Práce využije i literatury, která se zabývá vlivem jednotlivých prvků zpravodajství na příjemce sdělení, a také na to, s jakým úmyslem je některých postupů využíváno. V oblasti metodiky bude práce vycházet z textů, které se věnují metodě grounded theory, jež bude hlavním východiskem pro zpracování teorie, která vznikne na základě zjištěných údajů. Zdrojem na této úrovni budou také texty, které se zabývají kvalitativními výzkumnými postupy.

¹ Bakalářská diplomová práce *Proměna Událostí ČT v novém vysílacím čase*. Dostupná na: [http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka - Udalosti definitivni 14052007.pdf](http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka_-_Udalosti_definitivni_14052007.pdf)

² Posudek vedoucího práce je součástí příloh. Posudek oponenta práce je dostupný na http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/

³ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/podle-data-vysilani/>

2. Metodika

V následující kapitole se budu věnovat metodologickým postupům, které využiji při analýze proměny hlavní zpravodajské relace ČT v průběhu několika let za ředitelů Janečka a Dvořáka. Vysvětlím, proč a jaké postupy jsem zvolil. Kapitola vymezuje také způsob zkoumání a zpracování sledovaných jevů.

2.1 Zvolené metody výzkumu

S ohledem na výběr zkoumaného objektu a na cíl, kterého chci dosáhnout, tedy zjistit jakým způsobem a jestli vůbec se vyvíjely Události České televize ve vybraných obdobích, kdy byl generálním ředitelem České televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák, jsem pro zpracování tématu zvolil kvalitativní výzkumné metody. Při analýze hlavní zpravodajské relace České televize využívám dvou strategií – komparativního přístupu a grounded theory (zakotvené teorie). Právě tyto dva postupy považuji za relevantní nástroje k využití při analýze vybraného fenoménu.

Podle Hendla je výhodou kvalitativního výzkumu získání hloubkového popisu případů. „*Nezůstáváme na jejich povrchu, provádíme podrobnou komparaci případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy. Citlivě zohledňujeme působení kontextu, lokální situaci a podmínky.*“⁴ Prostřednictvím kvalitativního přístupu je možné zjišťovat, proč se daný fenomén objevil. Naopak nevýhodou může být to, že výsledky kvalitativního výzkumu jsou snadněji ovlivnitelné výzkumníkem a jeho osobními preferencemi. Problematická může být i zobecnitelnost výsledků výzkumu na populaci nebo jiné prostředí.⁵

2.1.1 Komparativní přístup

Komparaci využiji při tvorbě nové teorie, která vznikne na základě sledování vývoje Událostí, které jsou stabilním prvkem vysílání České televize. Zaměřím se na

⁴ Hendl 2005, s. 53

⁵ Hendl 2005, s. 52

zkoumání a vysvětlení příčinných vztahů jednotlivých částí zpravodajství v rámci sledovaných období. Komparace mi bude sloužit při hledání platných zákonitostí, ale také při vysvětlování vybraných případů, kterými se budu zabývat.

Ragin rozděluje komparativní přístup na dva směry: „zaměřený na proměnné“ a „zaměřený na případy“. Zaměření na proměnné odpovídá především pozitivistickému kvantitativnímu a vysvětlujícímu přístupu. Zaměření na případy je orientované na přístup interpretativní a kvalitativní.⁶ Právě kvalitativní forma komparativního přístupu bude jedním z východisek v této práci. S interpretativním přístupem je většinou spojen nízký počet případů. Nevýhodou toho může být nemožnost testovat kauzalitu a vztahy, a také obtížnost zobecnění. V případě této analýzy je ale možnost těchto nedostatků eliminována dostatečným výběrem reprezentantů zkoumaného jevu.

Tato práce bude zkoumat dynamické složky televizního vysílání, a v takových případech se studují dílčí zákonitosti vývoje a jejich konkrétní projevy. Hroch upozorňuje na to, že záležitostí metodické úvahy je také určit, jestli se budou jednotlivé rozměry a kritéria aplikovat nejprve samostatně a potom budou kombinovány, nebo jestli bude vhodnější aplikovat všechna kritéria zároveň. Důležitou roli při tom bude hrát počet objektů komparace.⁷ První možností je tedy to, že se práce nejdříve zaměří na jeden sledovaný předmět, který bude zkoumat v širokém časovém rozpětí. Druhou variantou je postupné zkoumání několika různých prvků v různých časových obdobích a až následně dojde k jejich srovnávání. V této práci využiji druhé možnosti komparativního postupu.

Komparativní metoda musí vždy přihlížet k diachronnímu charakteru společenského vývoje. Konfrontujeme tak to, co se v určité jasně vymezené oblasti stalo dříve, s tím, co se událo později.⁸ Problematickým bodem komparativního přístupu může být zajištění srovnatelnosti. Je tedy nutné relevantně vymezit vybraná srovnávaná data. Tomuto možnému problému se podařilo zabránit už před samotnou analýzou, a to prostřednictvím zpracování předvýzkumu, kdy jsem si ověřil, že sledované prvky se objevují jak v období, kdy byl ředitelem ČT Jiří Janeček, tak Petr Dvořák.

⁶ Geissler, Mouralová, In: Nekola, Geissler, Mouralová 2011, s. 180

⁷ Hroch 1985, s. 235

⁸ Hroch 1985, s. 236

2.1.2 Grounded theory

V práci využiji také metodu grounded theory. Tu jsem si vybral proto, že mi tento postup umožní zaměřit se na vybrané zkoumané části ve zpravodajství a na základě jejich analýzy budu moci vytvořit teorii, která se bude vztahovat k vývoji hlavní zpravodajské relace ČT. Grounded theory (zakotvená teorie) je interaktivní a interpretativní metoda, která je založena především na systematickém srovnávání dat. Při analýze budu vycházet ze stanovené výzkumné otázky⁹, která bude v práci tvořit vymezující body. Analyzovat budu především videozáznamy Událostí, které jsou k dispozici v internetovém archivu ČT. Zakotvená teorie je orientovaná na jednání, a proto se musí určitým způsobem týkat změny. V mém případě je právě sledování a analýza proměny hlavní zpravodajské relace ČT cílem, který jsem si stanovil. „*Postupy zakotvené teorie nutí badatele překonat domněnky a vytvořit nový pořádek ze starého.*“¹⁰ Díky tomu, že zakotvená teorie není ustrnulá a může se vyvíjet i v průběhu analyzování daného jevu, je právě tento postup vhodný k naplnění cíle této práce. Při analýze, která využívá postupů zakotvené teorie, může jedna skutečnost v probíhajícím výzkumu podnítit sledování dalšího významného směru, který může mít vliv na vytvoření celé teorie.

Metodu zakotvené teorie jsem v této práci zvolil i kvůli využití tzv. teoretické citlivosti, která je s grounded theory spojována. Teoretická citlivost poukazuje na osobní vlastnosti badatele, znalosti a zkušenosti ve zkoumané oblasti. Významná je také schopnost vhledu, který badatele předurčuje k porozumění a oddělení souvisejícího od nesouvisejícího.¹¹ V tomto případě využiji praktické zkušenosti získané na pozici redaktora ve zpravodajství České televize. „*Tyto znalosti, dokonce i v implicitní formě, jsou vnášeny do výzkumné situace a pomáhají vám porozumět událostem a jednání, které vidíte a slyšíte, a to rychleji, než kdybyste je neměli.*“¹²

Zakotvená teorie je vhodným nástrojem u výzkumů jevů, o kterých není dostatek informací, nebo nejsou dostatečně vysvětleny a zpracovány. S tím souvisí i možnost využití neodborné literatury, jako jsou například novinové zprávy nebo komentáře. V mém

⁹ Jak vypadaly a jakým způsobem se proměňovaly Události během doby, kdy byli ve funkci generálního ředitele ČT Jiří Janeček a Petr Dvořák?

¹⁰ Strauss, Corbinová 2005, s. 17

¹¹ Strauss, Corbinová 2005, s. 27

¹² Strauss, Corbinová 2005, s. 28

případě jde o důležitou možnost, a to kvůli tomu, že ke zvolenému tématu neexistuje prozatím žádná odborná literatura. V práci je tedy možné využít pouze podpůrných odborných zdrojů k vybraným jevům v rámci celé analýzy.

Ačkoli jsou kvalitativním postupům v některých případech vyčítány „měkké výsledky“ výzkumů, techniky zakotvené teorie „splňují požadavky na „dobrou“ vědu: validita, soulad mezi teorií a pozorováním, zobecnitelnost, reprodukovatelnost, přesnost, kritičnost a ověřitelnost.“¹³ Těchto předností se budu snažit využít i ve výzkumu, který shrnu do samotné práce, tak aby teorie, která z tohoto textu vyplyne, byla považována za platnou.

Zakotvená teorie označuje strategii výzkumu a způsob analýzy získaných dat, díky nimž se následně vytváří teorie. Nevychází se tak z tvrzení, které by se následně ověřovalo, ale vytváří se nové. „Zakotvená teorie je teorie induktivně odvozená ze zkoumání jevu, který reprezentuje. To znamená, že je odhalena, vytvořena a prozatím ověřena systematickým shromažďováním údajů o zkoumaném jevu a analýzou těchto údajů. Proto se shromažďování údajů, jejich analýza a teorie vzájemně doplňují.“¹⁴

2.2 Analýza vývoje Událostí

Důvodů k výběru tématu bylo hned několik. Především jde o sledování a analýzu vývoje hlavní zpravodajské relace ČT během doby, kdy byl na postu generálního ředitele Jiří Janeček a následně Petr Dvořák.

Nejdůležitější částí práce je komparace Událostí v období kdy ČT vedl nejdříve generální ředitel Janeček a po něm ve stejné funkci Petr Dvořák, a to především proto, že vůbec poprvé v historii České televize se do pozice generálního ředitele dostal člověk, který několik let zastával nejvyšší pozici v komerční televizi. To bylo impulzem ke zkoumání, jestli se tato profesní minulost nějakým neobvyklým výkyvem projevila na dlouholetém poměrně pozvolném vývoji a podobě Událostí.

Hlavní zpravodajskou relaci České televize budu sledovat a analyzovat v šesti časových obdobích. Na základě předvýzkumu jsem vybral ty etapy vysílání Událostí, které

¹³ Strauss, Corbinová 2005, s. 20

¹⁴ Strauss, Corbinová 2005, s. 14

budou tvořit reprezentativní část hlavní zpravodajské relace ČT, na které bude zřejmé, jakým způsobem se pořad v průběhu let vyvíjel. Analyzovány tak budou především důležité vývojové okamžiky Událostí.

První částí, kterou budu zkoumat je období jednoho měsíce na přelomu let 2006 a 2007, kdy se Události poprvé po nástupu Jiřího Janečka do funkce generálního ředitele ČT výrazně proměnily. V této části budu vycházet především z práce Radky Stejskalové, která se proměnami Událostí v tomto období zabývala. Jak ukážu dále, bude tato změna důležitým faktorem vzhledem ke změnám, které se uskutečnily po nástupu Petra Dvořáka.

Druhým blokem, kterým se budu zabývat, je období jednoho měsíce na začátku roku 2010, kdy se Události proměnily především na grafické úrovni, a to stále v době, kdy byl generálním ředitelem ČT Jiří Janeček.

Třetí částí, kterou budu zkoumat ještě pod ředitelským vedením Jiřího Janečka, je z pohledu Událostí období od června 2011 do konce srpna téhož roku, kdy Janeček odstoupil z pozice generálního ředitele ČT kvůli zdravotním problémům. Mě bude v této souvislosti zajímat, jestli se oznámený odchod Jiřího Janečka nějakým způsobem projevil na pojetí Událostí. Na rozdíl od předešlých dvou bloků, kdy bude pohled zaměřen na charakterizaci jednoho měsíce, v tomto případě jsem zvolil horizont delší, a to tři měsíce, tak aby bylo možné případné změny odhalit a analyzovat. V průběhu analýzy jednoho měsíce by mohly některé změny Událostí zůstat skryty, což v celém období od podání rezignace k jejímu naplnění nehrozí. Přesto nebudou podrobně zkoumány všechny odvysílané relace v tomto období, ale v každém týdnu budou vybrány dva dny, které budou analyzovány. Tento výběr by měl být vzhledem k opakujícím se postupům ve zpravodajství dostačující tak, aby bylo možné výsledky zobecnit.

Po těchto třech blocích, které se týkají „starých“ Událostí se zaměřím na Události po nástupu nového generálního ředitele Petra Dvořáka. V prvním bloku budu zkoumat hlavní zpravodajskou relaci ČT od nástupu Dvořáka do funkce v říjnu 2011 až do konce března 2012. Mým původním záměrem bylo analyzovat pouze první měsíc Událostí, po nástupu Petra Dvořáka do ČT, jak se ale ukázalo v předvýzkumu, pokud bych se zaměřil pouze na měsíc říjen, nebyl by výčet změn, ke kterým po nástupu Dvořáka a jeho týmu došlo, tak zřejmý a komplexní, jako tomu bylo během celého období od října 2011 do konce března 2012. Proto jsem se rozhodl, že se zaměřím na 26 týdnů, které toto období mělo, a z každého týdne vyberu jednu relaci Událostí. Jedná se o podobný postup, kterého jsem využil v případě posledního období, které budu analyzovat u „starých“ Událostí.

Tímto výběrem bych měl získat podrobný přehled o změnách Událostí, za kterými stál během prvního půlroku ve funkci Petr Dvořák a nové vedení zpravodajství.

V druhém bloku „nových“ Událostí se zaměřím na proměny, kterými prošla hlavní zpravodajská relace ČT po prvním dubnu 2012. Toto období je nejvýraznější ze všech, které budou sledovány, a to především pokud jde o proměnu Událostí na formální úrovni. V tomto období se zaměřím na změny, které se odehrály během měsíce dubna 2012. Z předvýzkumu vyplývá, že tento časový úsek by měl obsahovat dostatečné množství podnětů, které budou zastupovat nejdůležitější změny, k nimž došlo v „nových“ Událostech.

Třetí blok zabývající se Událostmi v době, kdy byl generálním ředitelem ČT Petr Dvořák, bude sledovat Události během měsíce ledna 2013. Tato část by měla ozřejmit, jestli se Události vyvíjely i po dubnových změnách nebo jestli se podoba relace rok a čtvrt od nástupu Petra Dvořáka ustálila.

Na základě předvýzkumu lze očekávat, že vybrané analyzované časové bloky, nabídnou prokazatelně reprezentativní prvky daného vývoje Událostí. Pro upřesnění dodám, že poslední sledovaný úsek (začátek roku 2013), jsem zvolil i kvůli určité kontinuitě se sledovanými úseky pod vedením Jiřího Janečka, kdy dvě ze tří období spadala právě na začátek nových roků. Navíc v lednu 2013 by mohla mít relace po změnách z dubna 2012 ustálenou formu i obsah.

Díky rozsáhlému videoarchivu České televize jsem mohl sledovat všechny analyzované relace prostřednictvím portálu www.ivysilani.cz. To pomohlo především v jednoduchém, přehledném a komplexním analyzování. Zároveň bylo možné využít například funkcí, které videoarchiv ČT nabízí. Jedná se především o členění relace na jednotlivé reportáže, které videoarchiv obsahuje.

Mimo výše zmíněná sledovaná období se práce zaměří i na počátek vysílání Událostí v České televizi. Půjde o krátké shrnutí vývoje a změn Událostí, které předcházely nástupu do funkce generálního ředitele ČT jak Jiřího Janečka, tak Petra Dvořáka. Tato část je v práci zařazena ze dvou důvodů. Nikdo se prozatím analýze vývoje Událostí od počátku jejich vysílání nevěnoval. Chybí tak ucelený text, který by popisoval, jak se hlavní zpravodajská relace ČT proměňovala během dvou desetiletí. Druhým důvodem je vytvoření kontextu tak, aby vývojové změny, které bude práce analyzovat v rámci působení generálních ředitelů Janečka a jeho nástupce Dvořáka, bylo možné vztáhnout ke

změnám, ke kterým docházelo v Událostech od roku 1993 po éru „starých“ Událostí.

Práce se bude krátce věnovat také charakterizování České televize jako média veřejné služby. Důvodem je především uvedení vlastností a povinností, které ČT ve vztahu k divákovi má. Práce se zaměří i na několik specifíků, které by mělo naplňovat zpravodajství média veřejné služby.

Značnou výhodou při získávání dat a informací důležitých pro vznik této práce, je to, že ve zpravodajství České televize pracuji jako redaktor. Díky tomu se mohu také zaměřit na jisté prvky ve zpravodajství, které nemusí být na základě teoretických znalostí vnímány, případně interpretovány tak, s jakým cílem jsou vytvářeny a využívány.

3. Teoretická východiska práce

Masová média plní podle funkcionalistického přístupu pět základních společenských funkcí. Poskytují informace o událostech, životních podmínkách, ale také o platném rozdělení moci a uspořádání mocenských vztahů. Vysvětlují a komentují významy společenských událostí a vytváří společenský konsenzus a nastolují priority. Další funkcí masových médií je vytváření kontinuity a podpory převládajících kulturních vzorců. Ziskávají i podporu pro společensky významné cíle v oblasti politiky nebo ekonomiky. V neposlední řadě mají masová média své uživatele rozptylovat a prostřednictvím zábavy oslabovat sociální napětí.¹⁵

Masová média se stala součástí lidského života a podílejí na vnímání každodenní reality. Zprostředkovávají nejrůznější informace a spolukonstruují optiku, jakou se člověk na svět dívá a spolupodílí se na utváření lidských názorů.

Zřejmě nejvýznamnější vliv na utváření názorů a vnímání reality má zpravodajství. Normativní teorie tvrdí, že zpravodajství vychází z událostí a faktů, které novináři vyhledávají, shromažďují, třídí, interpretují a prostřednictvím médií předávají recipientům. Média své obsahy prezentují tak, že zprostředkovávají pestré a společensky významné informace, které jsou odrazem myšlenkové mnohoznačnosti dané společnosti. Televizní zpravodajství je ve srovnání s dalšími typy mediální zpravodajské nabídky nejkompaktnější a podle Dahlgrena bezprostřednější a konkrétnější než třeba noviny.¹⁶ Při sdělování událostí totiž využívá textovou, obrazovou a zvukovou složku. Má tedy nejlepší předpoklady k tomu, aby divákovi co nejvíce přiblížilo vlastnosti reálné události. „Navzdory růstu vlivu nových komunikačních technologií nelze pochybovat o tom, že v oblasti zpravodajství hraje pro většinu populace jednu z nejdůležitějších rolí televizní zpravodajství [...].“¹⁷

Často se setkáváme s představou, že nám televizní zpravodajství zprostředkovává „okno do světa“. S tím ale polemizuje Dahlgren, který upozorňuje, že by bylo chybou myslet si, že to, co vidíme na obrazovce, je skutečná realita. Jde totiž jen o obrazový záznam daných událostí. Ve většině případů slouží obrazový doprovod k potvrzení textové

¹⁵ Jirák, Köpplová 2009, s. 94

¹⁶ Dahlgren 1985, s. 81

¹⁷ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 190

formy, která nás přesvědčuje, že to, co text říká, je skutečně pravda, že se událost stala tak, jak je uvedeno.¹⁸

Dalším argumentem proti představě „okna do světa“ jsou zpravodajské postupy, které vedou k preferování a selekci některých událostí a témat z celého souboru skutečností, které se během vybraného časového období udály. Je ale nutné upozornit na to, že samotné mediální instituce jsou si tohoto handicapu vědomy a hlavní zpravodajské relace jsou prezentovány jako „to nejdůležitější z dneška“.

Přesto využívají mediální instituce různé postupy, kterými diváky vedou k tomu, aby nepochybovali o věrohodnosti zpráv a byli přesvědčeni o tom, že televize zvolila vybraná témata správně a jsou opravdu tím, co je důležité, aby věděli.

Při zpracování těchto témat klade médium důraz na jednoznačnost a transparentnost, a také na to, aby možnosti interpretace příspěvku byly co nejužší. *„Neomezená interpretační autonomie publika (hypertrofovaná různými individuálními, sociálními a kulturními charakteristikami konkrétních diváků) by mohla vést ke zpochybnění zpravodajství jako věrohodného zdroje relevantních interpretací reality a stavěla by jej na úroveň jiných typů mediálních textů.“*¹⁹ V takovém případě by došlo ke zpochybnění statusu televizního zpravodajství jako privilegovaného zdroje interpretací sociální reality.

Televizní zpravodajství nabízí pouze časově omezený prostor, proto musí příspěvek a celá zpravodajská relace vycházet z maximální časové úspornosti. Zatímco třeba stránky novin nabízí mnoho prostoru jak novináři k napsání zprávy a analýze problému, tak i čtenáři, který se může ke článkům vracet a přecházet z jednoho na druhý, televizní relace takový prostor tvůrci ani příjemci sdělení nedává. Prezenci a způsob zpracování televizního zpravodajství ovlivňují ale i další specifické faktory *„jako charakter a zaměření televizní stanice, způsob jejího financování, její technické a technologické kapacity a vybavení, personální zajištění, síť vlastních zpravodajů doma i v zahraničí, možnost využívat výměnného zpravodajství mezinárodních televizních organizací a světových tiskových a obrazových agentur, ale i kulturní tradice a složení divácké obce, včetně politické situace ve státě.“*²⁰

¹⁸ Dahlgren 1985, s. 82-83

¹⁹ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 193

²⁰ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011, s. 81

3.1 Obsahová specifika televizního zpravodajství

Formální struktury na úrovni reportáží, tematických bloků a celého pořadu se ve zpravodajství pravidelně opakují. Jedná se o vzorce, do kterých jsou podle určitých rutinních postupů vkládány nové obsahy, tedy informace vypovídající o jednotlivých událostech.

Ovšem i obsahová část vykazuje na tematické úrovni kontinuitu. Ta vyplývá i z výzkumů Andrewa Boyda, který tvrdí, že hlavními kritérii pro výběr námětů ke zpracování v televizním zpravodajství jsou význam, důležitost, relevance, bezprostřední dopad na diváka, regionální blízkost zprávy, lidský zájem a neotřelost.²¹ Tato kritéria se z části nebo úplně opakují i u jiných odborníků, kteří se zabývají postupy masových médií (srovnej Schulz 1983, Hartley 1990).

Nejdůležitější jsou pro příjemce zpravodajských sdělení témata, která jsou pro ně významná ať už z geografického pohledu či přímého dopadu na jejich životy (např. zvýšení daní nebo zdražení energií a pohonných hmot).

Televizní zpravodajství je složeno z velkého množství krátkých syntagmatických struktur, které jsou tvořeny psanými a mluvenými znaky, statickými a pohyblivými obrazy a grafickými znaky. Bignell tvrdí, že kvůli tomu je velmi nepravděpodobné, že by si mohli diváci televizní zpravodajství zcela zapamatovat a popsat po jeho odvysílání. Toto se týká i recipientů, kteří zpravodajství sledují velmi důsledně.²² Diváci se orientují především na zprávy, které jsou pro ně něčím zajímavé a důležité, zbytku informací tak nemusí věnovat takovou pozornost, aby si je zapamatovali.

Média prezentují vlastní zpravodajské příspěvky tak, že přinášejí přesné a jasné informace.²³ Zpráva by měla podle normativní teorie naplňovat všechny atributy, kterými je definovaná, přičemž nejdůležitější je nabídnout odpovědi na základní žurnalistické otázky.²⁴ Vedle toho ale musí redaktori kvůli časovému omezení příspěvku témata zjednodušovat, k čemuž často využívají narativních postupů, které mají mít srozumitelnou formu. Dochází tak k personalizaci zpráv. „Zpravodajství začalo ustupovat od faktů,

²¹ viz Boyd 1988

²² Bignell 2002, s. 125

²³ Např. od 1.4. 2012 začaly Události ČT používat slogan: Jasně a spolehlivě. Viz kapitola 5.2

²⁴ Kdo? Co? Kdy? Kde? Jak? Proč?

rozhodně na nich nebylo postaveno v poslední dekádě. Trendem jsou osobní příběhy. Jako by média ztratila víru, že jen s „fakty“ se může vyhrát boj o pozornost člověka. Sázel se hlavně na „lidský příběh“.“²⁵

Pominu-li personalizaci zpráv, o které budu mluvit v podkapitole 5.1.3.1, výše uvedené charakteristiky televizního zpravodajství mi dávají relevantní argumenty k tomu, abych mohl předpokládat, že ani po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele by se zpravodajství České televize nemělo výrazně lišit od agendy, kterou redaktoři a editoři Událostí zpracovávali i během působení Jiřího Janečka ve funkci ředitele ČT.

3.2 Formální specifika televizního zpravodajství

Některé charakteristiky televizního zpravodajství jsem naznačil v předchozí části této práce. Šlo ale především o teoretická východiska, proto se nyní zaměřím na konkrétní formální specifika televizního zpravodajství.

Hlavní zpravodajská relace je jedním z nejsledovanějších a tedy i nejznámějších pořadů dne každé televizní stanice. Kromě moderátorů zpráv, kteří se stávají reprezentanty dané televize, je zřejmý význam hlavní zpravodajské relace i v tom, že je jedním z mála pořadů, který začíná každý den vždy na sekundu přesně v pravidelný čas. Význam jaký přikládají televizní stanice svému hlavnímu zpravodajskému pořadu je zřejmý i z toho, že ho zpravidla zařazují na úvod nejsledovanějšího bloku celého dne tzv. prime time. Zpravodajství vysílané v tomto čase přináší souhrn zpráv o domácích a zahraničních událostech celého dne, které daná stanice považuje za nejdůležitější. *„Tyto obsahově a formálně odlišné výpovědi jsou pak sestaveny do podoby formálně konzistentního a identifikovatelného celku, který je deklaruje a prezentuje jako vzájemně související.“*²⁶

Hlavní zpravodajské relace *„mají ustálenou formální a grafickou podobu, jednotné barevné pojetí dekorace i hudebně vizuálního řešení hlavní znělky, předělů, upoutávek, titulků (headlines) a dalších efektů, při nichž je využito předností počítačové grafiky.“*²⁷

Zpravodajství je zvláštní typ mediálního obsahu a formy, který musí být

²⁵ Fridrich, Kvapilová. In: Motal a kol. 2012, s. 195

²⁶ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 191

²⁷ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011, s. 82

připravovaný s cílem oslovit a být srozumitelný pro všechny kategorie publika, proto je zpravodajství ve svých základních aspektech téměř neměnné a především blízké podobě každodenní komunikace.

Ve zpravodajství působí na recipienta kombinace obrazu, zvuku a textu. Tato komplexnost redaktorům na jedné straně mnoho věcí usnadňuje, může být ale také svazující. Jak se zvukem, tak i s textem a obrazem musí redaktoři pracovat co možná nejpřesněji tak, aby všechny použité složky nabývaly v reportáži odpovídajících významů a naplňovaly funkce a strategie, které se od daného příspěvku v komplexu celého pořadu očekávají. „Zpravodajství používá určitých ustálených forem, jak recipientům informaci sdělit. V tomto smyslu poněkud tenduje ke konzervatismu, projevujícím se stereotypními postupy i výslednou podobou.“²⁸

Významná část všech reportáží vniká až jako důsledek zpravodajsky zajímavého a důležitého podnětu (např. nehody, trestné činy apod.). Je tedy až na výjimky nemožné (např. záběry z průmyslových kamer) poskytnout divákovi hlavní obrazový materiál, který byl pořízený přímo na místě a v okamžiku, kdy začala být situace zpravodajsky hodnotná.

Kromě záběrů natočených až následně, kdy se na konkrétní místo dostane televizní štáb, se reportáže pokrývají ilustračními záběry, které s tématem věcně souvisí. Kromě toho se v takových případech stále častěji díky rozvoji nových elektronických technologií využívají možnosti grafických oddělení, která jsou schopná na základě popisu situace vytvořit grafickou animaci, která má suplovat skutečnou událost.

3.2.1 Prvky konstruující formální část televizního zpravodajství

Televizní zpravodajství je po formální stránce tvořeno několika základními prvky, které ovlivňují to, jak vypadají jednotlivé reportáže, tematické bloky, ale také celé pořady. V této části se zaměřím na charakterizaci vybraných prvků a postupů, které jednotlivé části zpravodajství tvoří. Právě na těchto formálních částech je možné zřetelně sledovat a dokumentovat vývoj změn, ke kterým docházelo v hlavní zpravodajské relaci České televize v době, kdy byl generálním ředitelem Jiří Janeček a následně Petr Dvořák.

Kvůli prvkům, které se podílejí na výsledné podobě zpravodajské relace a příspěvků, jsem provedl předanalýzu. V té jsem se zaměřil na sledování Událostí během

²⁸ Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011, s. 21

dvou týdnů v období na přelomu let 2006/2007, a přelomu března a dubna 2012, kdy došlo mimo jiné k formálním změnám hlavní zpravodajské relace ČT, kterým se budu věnovat v dalších kapitolách. Cílem bylo zjistit, které složky televizního zpravodajství se proměňují nejčastěji a nejvýrazněji tak, abych se mohl zaměřit na ty s největší reprezentativní hodnotou. Na úrovni celé relace jsem zjistil, že pravidelnými úpravami prochází znělka pořadu, se kterou souvisí i headliny. Dominantním prvkem při prezentaci relace je studio, odkud se pořad vysílá. I to se mění podobně často jako znělka. Na úrovni tematických bloků jsou nejvýznamnějším upravovaným prvkem tzv. předěly nebo též breaky. Část zpravodajských příspěvků je postavena především na využití televizní zprávy, kterou dále konstruují stand-upy, které mají různé funkce ale i podobu, která se v průběhu let vyvíjela. Druhým prvkem vztahující se buď k reportáži na úrovni jejího doplnění, nebo stojící samostatně jsou živé vstupy, které budu zkoumat jako formu jisté exkluzivity.

Prvky, které se na základě předvýzkumu ukázaly na formální úrovni jako nejčastěji se proměňující, budu charakterizovat, aby jejich významy a funkce v televizním zpravodajství byly zřejmé a mohlo se s nimi v textu bez dalšího definování pracovat v jednotlivých kapitolách. Jednotlivé sledované prvky rozdělím do tří kategorií, které budou na úrovni pořadu, tematických bloků a reportáží.

3.2.1.1 Sledované prvky na úrovni pořadu

a) Znělka: Zpravodajské znělky jsou reprezentanty celého pořadu, protože ho uvádí a divák je vnímá jako první podnět, který k pořadu bezprostředně patří. „*Znělka uvádějící televizní zpravodajství je komplexní komunikát, který je definován více než dvěma sémiotickými kódy.*“²⁹

Tím prvním kódem je obraz, konkrétně světlo. „*V přirozeném jazyce jsou se světlem spojovány výrazy jako objasnit, vysvětlit, rozkrýt atp.*“³⁰ Ve zpravodajských znělkách různých televizních stanic z různých zemí se pravidelně opakují některé postupy a prvky, jedním z nich je právě světlo, které má napříč kulturami podobné významy. Důležitým prvkem, který se ve znělkách zpravodajských pořadů nejen v českých televizích

²⁹ Šoltys, In: Končelík a kol. 2004, s. 104

³⁰ Šoltys, In: Končelík a kol. 2004, s. 105

objevuje a tvoří jejich primární část, je v různých modifikacích podoba zeměkoule. Jde o „naznačení, že se dozvíme to nejpodstatnější ze všech koutů planety – o čemž by šlo například obyvatelé zemí třetího světa jen těžko přesvědčit.“³¹ Na zeměkouli se ve specifických obměnách promítá plynutí času, nejčastěji v cyklu čtyřiaadvaceti hodin.

Druhým kódem, který nese jiný typ významu než obraz, je zvuk. Typický a nezaměnitelný zvuk znělky má k televizi přitáhnout diváky s odkazem na to, že začíná přehled nejdůležitějších zpráv dne. Prostřednictvím audiálních prvků je možné reprezentovat i vizuální složky znělky. „V hudebním kódu světlo reprezentují durové stupnice a vzestupné melodie nesené nástroji jako je trubka, klarinet, harfa, housle atp.“³² Ve znělkách hlavního zpravodajského pořadu využívá tyto hudební nástroje i Česká televize.

b) Headliny: Headliny označují sekvenci několika (nejčastěji tři až čtyř) za sebou jdoucích krátkých obrazových šotů, které slovně doprovází moderátor ve studiu. V případě, že jsou moderátoři dva, ve čtení krátkých vět, které příspěvek charakterizují, se střídají. Headliny většinou navazují na znělku nebo jsou přímo její součástí. Televizní stanice prostřednictvím nich upozorňují na vybrané zprávy dne. Krátce odkazují na příspěvky, které budou v relaci zmíněny. Headliny bývají podkresleny hudbou, nejčastěji krátkým audiálním výběrem ze znělky. Zařazení zprávy do headlinu má zdůrazňovat význam zprávy. „Vzhledem k omezené paměti je zřejmé, že informace obsažené v headlines, mají mnohem větší šanci, že si je divák zapamatuje. Jednak proto, že jsou zařazeny na začátku zpravodajství (paměťová únava se zvyšuje kumulací dalších informací v průběhu zpravodajství), dále že jsou vnímány jako nejdůležitější a také proto, že dochází k jejich repetici.“³³

c) Studio: Studio, ze kterého se moderují zprávy, je velmi důležitým prvkem celého zpravodajství. Jde o prostor, kterým se prezentuje televizní stanice navenek a odkud navazují moderátoři relace kontakt s divákem. Vizuální podoba studia je podstatná, kvůli konstruování charakteristik zpravodajství dané televize. Nejenom z tohoto důvodu je důležité, aby studio bylo graficky i designově aktuální, a tak podporovalo dojem

³¹ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 203

³² Šoltys, In: Končelík a kol. 2004, s. 105

³³ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 204

současnosti a neustálého děje.

V případě České televize rozhoduje o působení studia na diváka několik aspektů, jako např. zadní stěna, stůl, rozmístění bočních stěn, případně využití technologických prvků (např. plazmová obrazovka).

Důležitý vliv má i využití různých kamerových záběrů. Ve studiu se využívají dva typy záběrů: celek a polokelek. Celek zachycuje „přední“ část studia. Dominantním prvkem je většinou stůl, za kterým sedí moderátoři uvádějící zpravodajskou relaci. Celek se využívá především na začátku a na konci relace, případně uprostřed pořadu při poutání na další příspěvky.

Polokelek je záběr, který je zaměřen na moderátora. Prostředí studia v tomto případě není tolik důležité a nabývá doplňující funkce. Polokelek se využívá především tehdy, kdy moderátor čte studiovou část reportáže. Právě tento typ záběru má při prezentaci zpravodajství velký význam. Ačkoli jde o nereálné navázání očního kontaktu mezi divákem a moderátorem, vytváří polokelek iluzi komunikaci tváří v tvář. Moderátor tak diváka oslovuje pohledem, který jako by byl určen právě jemu. To je něco zcela jiného, než kdyby byl divák v pozici „třetího“, který není vtažen (i když nepřímo) do vysílání.

3.2.1.2 Sledované prvky na úrovni tematických bloků

Předěly (v praxi se užívá anglické označení breaky) jsou zvukové a obrazové prvky, které oddělují jednotlivé tematické bloky reportáží nebo je uvozují uvnitř zpravodajské relace. Breaky mají podobu zkrácených znělek, které většinou využívají stejné grafické a zvukové motivy, jako má úvodní znělka pořadu. Na textové úrovni mohou mít několik podob, které mají uvést tematický zpravodajský blok. Nejčastěji jsou pomocí breaků oddělovány zprávy domácího, zahraničního a regionálního charakteru. Zpravodajství využívá i speciálních breaků, které uvozují nebo ukončují blok zpráv, které se týkají významných událostí (např. volby) nebo přírodních katastrof (např. povodně, požáry). Díky tomu, že podobných významných událostí je během roku několik, proměňují se často i podoby breaků. Ty se mění i v souvislosti vývoje grafiky celého pořadu.

3.2.1.3 Sledované prvky na úrovni zpravodajského příspěvku

a) Zpráva: Televizní zpráva je základním útvarem celého zpravodajského pořadu. Podle normativní teorie jde o žurnalistický příspěvek, který je pohotový, přináší věcné, stručné a přesné informace, které se vztahují ke společensky významným a zajímavým událostem, které jsou zaznamenány pomocí audiovizuální techniky. Platí, že v televizní zprávě by měli, pokud je to možné, vystoupit všichni respondenti na kameru, krajním řešením je využití telefonátů, v některých případech se využívá namluvených citací. Televizní zpráva si zachovává určitou kontinuitu, a to především na strukturální úrovni, kde se pracuje velmi často s formátem obrácené pyramidy.

aa) Stand-up: Zvláštní složkou ve zpravodajských příspěvcích je tzv. stand-up, tedy synchronní výpověď redaktora před kamerou, a to především v prostředí, kterého se reportáž týká. Stand-up se dostal do zpravodajského vysílání jako prvek, který původně využívaly jen televizní reportáže. V nich fungoval stand-up jako složka, která měla příspěvky oživit. Respondenti si díky stand-upu mohou spojit hlas provázející reportáží s osobou redaktora. Stand-upů rozlišujeme tři druhy:

- a) úvodní** – redaktor jím zpravodajský příspěvek otvírá;
- b) středový** – redaktor prostřednictvím stand-upu vstupuje jednou nebo i vícekrát do obrazu se slovními informacemi, které rozvíjí příspěvek;
- c) závěrečný** – měl by obsahovat shrnutí nejdůležitějších momentů události pro diváka. Ve skutečnosti ale závěrečný stand-up nabízí nejčastěji informace k „backgroundu“ a odhlášení, tedy jméno redaktora nebo redaktorů, název televizní stanice a domicil.³⁴

b) Živý vstup: Živý vstup je formou stand-upu, kdy redaktor v přímém přenosu prezentuje aktuální zpravodajské informace na základě položené otázky nebo výzvy ze studia. Živé vstupy jsou v posledních letech významně se rozvíjejícím prvkem, umožňují to především technologické možnosti.

Živé vstupy se využívají především při přenášení aktuálního dění, informací a atmosféry z místa. Jde tak většinou o doplnění předchozí nebo následující reportáže, která se věnuje stejnému nebo podobnému tématu. Další možností využití živého vstupu je situace, kdy by redaktor nebyl z časových důvodů schopen sestavit a postříhat reportáž.

³⁴ Lokšík. In: Osvaldová a kol. 2011, s. 78

Takový živý vstup tedy neuvádí ani nenavazuje na už připravenou reportáž. Ve zpravodajství se využívají ale také živé vstupy, které zásadní nové informace nepřinášejí, ale pouze mají upozornit na exkluzivitu tohoto způsobu prezentace. Častým typem využití živého vstupu je také interview osoby vyjadřující se k určité události.

3.3 Česká televize jako médium veřejné služby

Ve světovém mediálním systému jsou rozlišovány tři typy televizních stanic – státní, veřejnoprávní a komerční. V České republice funguje od roku 1993 takzvaný duální systém, ve kterém vedle sebe v oblasti televizního, ale také rozhlasového vysílání existují média soukromá, která vysílají na základě přidělené licence a finance získávají především z prodeje vysílacího času inzerentům, a vysílatele, jejichž existenci zajišťuje zákon a prostředky získávají převážně z koncesionářských poplatků. Licencované mediální subjekty se často označují jako „soukromé“ či „komerční“ stanice, vysílatele ze zákona jako „média veřejné služby“ či „veřejnoprávní média“.

Podle zákona³⁵ se stává poplatníkem koncesionářského poplatku osoba, která vlastní rozhlasový nebo televizní přijímač (s určitými zákonem danými výjimkami). Je třeba dodat, že obě³⁶ veřejnoprávní média v České republice (Česká televize a Český rozhlas) nezískávají své příjmy jen z koncesionářských poplatků, ale také z prodeje reklamního času a z vlastní hospodářské činnosti (např. prodeje vysílacích práv, koprodukčních smluv, zdrojů z doprovodných produktů souvisejících s vysílanými pořady). K tomuto typu financování veřejnoprávních vysílateľů bylo přistoupeno přesto, že se nabízela jiná možnost jejich financování, a to přímo ze státního rozpočtu. Tento druh financování ale může v liberálně-demokraticky orientovaných společnostech představovat hrozbu oslabení nezávislosti příslušného média a posílení vlivu státu.

Soukromé vysílání u nás provozuje celá řada subjektů, od regionálních až po celoplošné stanice (tzv. provozovatelé s licencií nebo s registrací). Soukromými

³⁵ § 3 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ V ČR definuje zákon jako médium veřejné služby i Českou tiskovou kancelář, ale pro její zcela rozdílnou povahu ji dále nezmiňuje.

celoplošnými televizními stanicemi jsou například TV Nova nebo Prima Family.

V dnešní praxi je situace na rozdíl od počátku duálního systému mnohonásobně komplikovanější. Mnoho provozovatelů se často se svojí činností či zaměřením dostává mimo duální hranice nebo zasahují do obou sektorů. To je i případ veřejnoprávních médií, která překračují nejasně definovanou pozici veřejné služby a často se pak chovají jako komerční provozovatelé (např. prosazování míry sledovanosti jako priority; boj na reklamním trhu, i přes omezení reklamy ve veřejnoprávních médiích; soutěživost a srovnávání s komerčními subjekty; komerční programové formáty apod.). I z těchto důvodů se objevují diskuse nad tím, zda jsou veřejnoprávní média na začátku 21. století vůbec potřebná a zda vůbec plní funkce, jaké by plnit měla.

Podle Milana Šmída ale společnost i individuální diváci médií veřejné služby profitují z jejich existence vzhledem k tomu, že vysílání veřejné služby může vyrovnávat selhání komerčních vysílatelů, kteří kvůli ekonomickým důvodům omezují své programy na pořady zábavného charakteru především pro masové publikum, což se projevuje i ve zpravodajství.³⁷ Na druhé straně je ale nutné dodat, že v současné době vznikají nové televizní stanice, které se svým obsahem zaměřují na stále užší skupiny diváků. A i když se jedná o komerční subjekty, mají potenciál alespoň částečně plnit podobnou funkci jako médium veřejné služby, tedy nabízet pořady pro všechny skupiny obyvatel.

3.3.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby

Každá televizní stanice preferuje rozdílná hlediska a používá jiný klíč při výběru témat. Má také své vlastní postupy při řazení zpráv ve zpravodajských relacích. Zpravodajství médií veřejné služby se deklaruje tak, že poskytuje objektivní a ověřené informace. Kromě toho je definováno rychlostí, přesností, vyvážeností, nepředpojatostí a nestranností redaktorů, kteří informace zpracovávají do jednotlivých reportáží a příspěvků.

Tato část práce se zaměří na znaky, které jsou pro zpravodajství České televize specifické. Z kodexu ČT vyplývá, že *„prvořadým úkolem České televize je zprostředkovávat informace ve zpravodajských a aktuálních publicistických pořadech. Divákům poskytuje informace důležité pro jejich všestrannou orientaci a svobodné*

³⁷ Šmíd, In: Končelík a kol 2004, s. 67

utváření názorů. Pevné místo v programu zaujímá regionální zpravodajství. “³⁸

V případě naléhavé potřeby a mimořádných událostí musí ČT přerušit probíhající program a zařadit vysílání, které se bude věnovat aktuálnímu dění. Tento požadavek a s ním do jisté míry spojené komplikace se podařilo plně vyřešit v květnu roku 2005, kdy začal vysílat zpravodajský kanál ČT24.

Podle kodexu ČT musí být zpráva „založena na zjištěných a ověřených údajích. Česká televize je při získávání a zpracovávání informací plně podřízena imperativu zjistit a divákům zprostředkovat pravdivý obraz skutečnosti a v případech, kdy to pro nemožnost opatřit si všechny informace není beze zbytku uskutečnitelné, postupovat s cílem pravdě se maximálně přiblížit. Zamlčení důležité informace nebo potlačení jejího podstatného aspektu bude vždy hrubým porušením tohoto imperativu.“³⁹

Z kodexu ČT vyplývají i nároky na zařazení a pořadí informací, které se budou ve zpravodajské agendě objevovat. Nejdůležitější váhu mají předpokládané dopady na život obyvatel České republiky. Významnými podněty při řazení zpráv a vůbec pro jejich zpracování jsou i mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty a kulturami.

S tím souvisí i poměrně rozsáhlá síť zahraničních zpravodajů a spolupracovníků, které ČT ve světě má. V Evropě jsou stáli zahraniční redaktoři na pěti místech: v Německu, v Polsku, na Slovensku, v Rusku a v Belgii, případně ve Francii (především kvůli zasedání evropských institucí v Bruselu a ve Štrasburku). Dále má své zpravodaje ČT ve Spojených státech Amerických a v Číně. Takového rozsahu a pokrytí nedosahuje žádná česká komerční televize. Díky tomu není zahraniční zpravodajství omezeno pouze na agenturní záběry, ale obsahuje jak autentické reportáže, tak i živé vstupy nebo telefonáty přímo z místa události.

Kromě toho mohou zahraniční zpravodajové zajišťovat materiál pro tzv. skládačky k domácím tématům (např. rozhodnutí Evropské komise ve vztahu k České republice). Případně může televizní stanice využívat i audiovizuálních materiálů z výměnné sítě (jedná se především o krátké zprávy nebo události v zemích, kde nemá ČT zastoupení vlastním zpravodajem).

³⁸ Kodex ČT je dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-5-pecce-o-informace-ve-zpravodajstvi-a-aktualni-publicistice/>

³⁹ Kodex ČT je dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-5-pecce-o-informace-ve-zpravodajstvi-a-aktualni-publicistice/>

„Není pochyb o tom, že Česká televize se zatím vyprofilovala do podoby televize veřejné služby nejvíce ve zpravodajské části svého vysílání, protože zde plní funkci, která je na současném české televizní scéně nezastupitelná. Tím spíše, že její největší komerční konkurent TV Nova na politickou profilaci svého vysílání a publicistiky rezignoval a věnuje se téměř výhradně infotainmentu.“⁴⁰

3.4 Události České televize před „novou érou“

I když je hlavním cílem této práce zaměřit se na vývojové změny Událostí České televize pod vedením generálních ředitelů Janečka a Dvořáka, tato podkapitola nabídneme krátký exkurz k počátkům Událostí. Zabývá se především zkompletováním vývojového kontextu, který předchází analytické části této práce. Cílem je uvést, jakým způsobem se proměňovaly Události od začátku jejich vysílání po dobu nástupu Jiřího Janečka do funkce generálního ředitele ČT.

Hlavní zpravodajská relace ČT se určitým způsobem vyvíjí od počátku jejího vysílání, což znamená, že se dá očekávat, že i po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele ČT k některým změnám ve zpravodajství dojde.

Tato podkapitola představuje ve zkrácené formě vývoj, kterým se hlavní zpravodajská relace ČT ubírala od roku 1993, kdy vznikla Česká republika. I když ČT vysílala jako samostatná televize bez přímého propojení se Slovenskou televíziou od 1. ledna 1992, tento přehled začíná o rok později.

Prvního ledna 1993 přivítal diváky Událostí (viz obr. 1)⁴¹ z obrazovky moderátor Jiří Janeček⁴², který uváděl relaci sám. Hlavní zpravodajská relace ČT začínala v 19:30 a trvala půl hodiny, včetně sportovní relace a předpovědi počasí.

⁴⁰ Šmíd 2012, s. 9-10

⁴¹ Repríza úvodu Událostí z 1.1.1993. Dostupné na <http://www.youtube.com/watch?v=baRX8DaDK5Y>

⁴² Pozdější generální ředitel ČT

Od 4. února 1994 získala ČT výrazného konkurenta v podobě televize Nova, tedy první celoplošně vysílající komerční televize na území České republiky. ČT ještě před začátkem vysílání prvního pořadu Novy inovovala část svého programového schématu, což se týkalo i úpravy zpravodajství.

Události (viz obr. 2)⁴³ začínaly novou znělkou a modernizací prošlo i studio, odkud se hlavní zpravodajská relace ČT vysílala. I tak „během několika měsíců Česká televize ztratila víc diváků (a v mnohých vrstvách společnosti i prestiže a vlivu) než za všechny roky své existence.“⁴⁴

Dalším výrazným zlomem byl červen 1997, kdy Asociace televizních organizací (ATO) začala zjišťovat diváckou sledovanost pomocí tzv. peplemetrů, které nabízely přesnější data než ta, která se do té doby získávala prostřednictvím Media Projektu⁴⁵. Nová měření sice ukázala, že televize Nova má zhruba o deset procent nižší sledovanost, než jí přisuzovala dotazníková šetření, přesto bylo ale zřejmé, že hlavní zpravodajská relace České televize na Novu výrazně ztrácí. „Kanálové přepínače českých domácností byly z více než osmdesáti procent v 19:30 nastaveny na zpravodajství televize Nova. Zpravodajství ČT Události sledovalo méně než 10 procent všech televizních diváků. Česká televize se rozhodla situaci řešit tím, že od září 1997 přesunula vysílací čas Událostí o čtvrt hodinu na 19:15.“⁴⁶

Podle mediálního analytika Milana Šmída vedly nízké výsledky peplemetrových šetření k tomu, že Česká televize na konci 90. let v některých případech podlehla snaze získat vyšší sledovanost přejímáním metod práce komerční televize jak v programové skladbě, tak ve zpravodajství. „I když sledovanost je bezesporu mírou diváckého úspěchu, nemůže být jediným kritériem úspěšnosti plnění veřejné služby, která by měla udržet jistou

⁴³ Repríza úvodu Událostí z 15.4.1994. Dostupné na <http://www.youtube.com/watch?v=ymYaj2mbcbw>

⁴⁴ Veis, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002, s. 25

⁴⁵ Media Projekt nabízel data o sledovanosti na základě dotazníkových šetření.

⁴⁶ Šmíd, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002, s. 13

kvalitativní úroveň i u těch pořadů, které jsou určeny masovému publiku.“⁴⁷

Jedním z impulzů, který měl vést ke změně práce při zpracování Událostí, bylo nové personální obsazení na pozici šéfredaktora zpravodajství. Jiřího Kytka vystřídal v této funkci 22. května 1998 Zdeněk Šámal. Viditelné změny se promítly do vysílání během tří měsíců.

Od 1. září 1998 se vysílaly Události z nově zrekonstruované velkoplošné redakce (newsroomu) v budově zpravodajství na Kavčích horách. Kromě prostoru byla novinkou i znělka, kterou pořad začínal, s čímž souvisela i změna grafiky pořadu (ukázka k využití v práci nedohledána).

Nejvýraznější inovací bylo ale to, že Události začala uvádět dvojice moderátorů, což byla pro Českou televizi naprostá novinka. Tato změna měla svůj původ ve výzkumech,⁴⁸ které si nechala ČT zpracovat nedlouho poté, kdy do funkce šéfredaktora zpravodajství nastoupil Zdeněk Šámal.⁴⁹ A právě zavedení dvojice moderátorů v hlavní zpravodajské relaci bylo jedním z nejčastějších bodů, které diváci požadovali od proměny formátu Událostí.

Po těchto změnách už žádnými výraznějšími úpravami Události v následujících pěti letech neprošly. Dalo by se říct, že na ně nebyl čas. Po té, kdy v lednu 2000 skončil ve funkci generálního ředitele ČT Jakub Puchalský, čekala televizi velká nestabilita. Během tří let se v čele ČT vystřídali tři generální ředitelé, jeden prozatímní ředitel a měsíc byla Česká televize dokonce bez nejvyššího vedení. Toto období je označováno jako „televizní krize“.⁵⁰

⁴⁷ Šmíd, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002, s. 13

⁴⁸ Bezouška, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002, s. 191

⁴⁹ Na místě šéfredaktora vydržel Zdeněk Šámal pouze dva roky, protože jej 16. června 2000 z funkce odvolal tehdejší generální ředitel ČT Dušan Chmelíček poté, kdy Šámal odmítl odvolat Romana Proroka z moderování pořadu V pravé poledne, kvůli údajným chybám při moderování pořadu. Za Šámala se v této věci postavila většina pracovníků zpravodajství. V roce 2003 se Šámal do ČT vrátil jako ředitel redakce zpravodajství. (Více o důvodech vzniklých problémech In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002, s. 248-250). Po dalších čtyřech ale Šámal z ČT odešel znovu.

⁵⁰ Více o televizní krizi v ČT na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceska-televize-od-r-1993/krize/>

4. Události České televize během éry Jiřího Janečka

Následujících několik kapitol se bude věnovat samotné analýze, ze které vyplynou závěry, které povedou k porovnání vývoje a podoby Událostí v době, kdy byl generálním ředitelem ČT Jiří Janeček a následně Petr Dvořák.

Předešlá podkapitola přiblížila situaci v České televizi na konci devadesátých let a na začátku nového tisíciletí, jednalo se o poměrně nestabilní situaci. Nová etapa České televize začala 19. června 2003, kdy se stal generálním ředitelem ČT Jiří Janeček. Ten pracoval v redakci zpravodajství Československé a následně České televize od roku 1989. Deset let také moderoval hlavní zpravodajský pořad ČT Události. I z těchto důvodů měl ze své nové pozice generálního ředitele ke zpravodajství profesně velmi blízko.

Generální ředitel ČT je volený Radou České televize na šest let. Jiří Janeček svůj post po prvním zvolení úspěšně obhájil v roce 2009. V červnu 2011 však oznámil svoji rezignaci kvůli zdravotním problémům. Z funkce generálního ředitele ČT odešel k 31. srpnu téhož roku. Janeček se tak stal po více než osmi letech ve vedení ČT nejdéle sloužícím polistopadovým generálním ředitelem a po Janu Zelenkovi druhým nejdéle sloužícím ředitelem od počátku Československé a České televize.

Jak už bylo předesláno v podkapitole 2.2, práce se bude zabývat třemi časovými obdobími, kdy vedl ČT Jiří Janeček, a to s ohledem na formální a obsahovou podobu Událostí.

4.1 První analyzované období – přelom let 2006/2007

Prvním časovým blokem, který práce sleduje, je období na přelomu let 2006 a 2007, kdy přistoupil Jiří Janeček a vedení jeho zpravodajského týmu (ředitelem zpravodajství byl v té době Zdeněk Šámal) k jednomu z nejvýraznějších změn Událostí od roku 1993.

Těmito změnami se velmi podrobně zabývala ve své bakalářské práci Radka Stejskalová. Jako moderátorka zpravodajství ČT24 měla možnost v bezprostředním kontaktu sledovat přípravy změn Událostí už před koncem roku 2006 a následně byla u toho, kdy se od začátku roku 2007 začaly nové postupy uplatňovat přímo ve vysílání. Díky tomu obsahuje její práce řadu zajímavých a důležitých poznatků, které v této části využiji

tak, aby byl rozebírán časový blok co nejkomplexněji popsán a nabídl i informace, které by samotná analýza vysílaných příspěvků nebyla schopna přinést.

4.1.1 Formální změny

Významným smyslem formálních změn, kterými prošly Události k prvnímu lednu 2007, byla snaha o přiblížení se divákovi, kterého měla relace zaujmout. Události měly působit dynamickým dojmem a obsahovat větší množství informací než předešlá podoba pořadu. Hlavní zpravodajská relace ČT ale neměla diváka zprávami zahltit. Události měly být snesitelným a „ukoukatelným“ pořadem.⁵¹ Následující podkapitoly se zabývají vybranými formálními změnami, které se na základě předvýzkumu ukázaly jako nejvýraznější.

4.1.1.1 Začátek Událostí

Asi nejzřetelnější formální změnou, která měla potenciál upoutat diváky, bylo to, že se od 1. ledna 2007 začaly Události vysílat od 19. hodin. Od roku 1997 přitom začínaly v 19:15. Důvodů změny začátku hlavní zpravodajské relace ČT bylo hned několik. Stejskalová⁵² vyčlenila čtyři základní příčiny:

a) systémový důvod – Hlavní zpravodajské relace nejvýznamnějších evropských televizních stanic začínají v celou hodinu, v ojedinělých případech v půl. Důležité je upozornit na to, že od roku 2005 začal vysílat zpravodajský program České televize ČT24. Na této stanici se vždy v celou vysílaly minimálně pětiminutové zprávy, o půl to bylo zpravodajství trvající maximálně čtyři minuty. Tento koncept tedy Události vysílané ve čtvrt na osm narušovaly.

b) tradiční důvod – Československá televize vysílala od roku 1958 svoji hlavní zpravodajskou relaci, Televizní noviny, od 19. hodin. ČT se tak změnou času vysílání odkázala na tradici, která vznikla v padesátých letech.

c) antidefétistický důvod – Přesunem Událostí na 19:15 v roce 1997 se ČT snažila o získání vyššího podílu na sledovanosti. Ustoupila ale televizi Nova jako přímému

⁵¹ Stejskalová 2007, s. 32

⁵² Stejskalová 2007, s. 17-18

konkurentovi ve vysílání hlavní zpravodajské relace. Posunem na devatenáctou hodinu se v roce 2007 ČT rozhodla přímo konkurovat zpravodajství Primy, jejíž 1. zprávy začínaly v 19:00.

d) expanzivní důvod – Změna začátku Událostí znamenala i prodloužení stopáže hlavní zpravodajské relace na 25 minut ve všední dny.⁵³ Původní návrh byl přitom o deset minut delší, ale kvůli nutnosti splnit ze zákona danou kvótu vysílání regionálního zpravodajství k naplnění záměru nedošlo. Kvůli tomu vedení televize a zpravodajství rozhodlo o tom, *„že 10 minut, které byly ubrány Večerníku, budou z Událostí jako takových odděleny a stanou se samostatnou relací Události v regionech.“*⁵⁴

Události se tedy nakonec prodloužily průměrně o dvě minuty, což v praxi představuje možnost zařazení jedné reportáže navíc. Ta nejčastěji tematicky spadala do kulturní oblasti, protože po změně relace byl zrušen čtyřminutový pořad Události v kultuře a reportáže z kultury se ve většině případů zařazovaly právě na konec Událostí.

I přesto, že po Událostech následovalo desetiminutové regionální zpravodajství (Události v regionech⁵⁵), zařazovaly se nejvýznamnější regionální zprávy do hlavní zpravodajské relace. Převážně šlo o jeden až dva příspěvky denně. V průměru se tak v hlavní zpravodajské relaci odvysílalo 12 reportáží, čtených zpráv a živých vstupů.

4.1.1.2 Znělka a headliny

Vedle prodloužení stopáže pořadu došlo i k dalším změnám, které Události výrazně proměnily. Částečnou úpravou prošla znělka Událostí. Nástup žhavosti (viz obr. 3)⁵⁶, jak znělku pojmenoval Otakar Šoltys, se po Novém roce změnil v několika ohledech.

⁵³ V sobotu trvaly Události 24 minut, v neděli necelých 21 minut. V roce 2006 měly Události průměrnou stopáž 23 minut ve všední dny, o víkendu to bylo o tři minuty méně.

⁵⁴ Stejskalová 2007, s. 19

⁵⁵ Po Událostech v regionech následovalo Počasí (ve všední dny od 19:40, o víkendech v 19:35) a Branky, body, vteřiny (ve všední dny od 19:45, o víkendu 19:40)

⁵⁶ Šoltys, In: Foret, Lapčík, Orság. 2008, s. 116

Součástí staré znělky, která trvala 45 sekund, bylo pět headlineů a obrazový materiál byl doplněn o krátký čtený komentář moderátorů. Původně byli v záběru předznělky připravující se moderátoři ve studiu, ty ale v novém úvodu Událostí nahradil kamerový nájezd přes newsroom, „*který ukazuje, jak komplikovaná je výroba takového pořadu a co všechno musí členové zpravodajského týmu zvládnout, aby diváci mohli nerušeně sledovat zpravodajství. Tento pohled zabírá mnoho počítačů, různých technických zařízení a množství obrazovek s různými TV kanály, které implikují přehled, jímž zpravodajský tým disponuje.*“⁵⁷

Znělka Událostí začínala už pět vteřin před 19. hodinou. Cílem dřívějšího začátku znělky bylo zaujmout diváky a odlákat je od hlavního zpravodajského pořadu televize Prima, který začínal přesně v 19 hodin.⁵⁸

Upravená znělka začínala při záběru do studia výrazným zvukem trubky.⁵⁹ Ta měla působit na diváky jako prvek vzbuzující pozornost a zároveň měla audiálně identifikovat hlavní zpravodajskou relaci ČT.

Proměnilo se i využití a podoba headlineů ve znělce. „*Cílem bylo nejen odlišit se od ostatních českých televizí, ale především headliny zatraktivnit, využít těch nejzajímavějších natočených synchronů a gerojšů, které by nalákaly diváky ke sledování celých zpráv.*“⁶⁰

Ačkoli proměněné Události poutaly už jen na čtyři zprávy, znělka trvala minutu, a to především kvůli několikasekundovým synchronům a gerojšům zařazených v headlinech.

4.1.1.3 Struktura Událostí

Další změny, kterými Události prošly, se týkaly struktury pořadu. Do té doby nebyly jednotlivé reportáže nijak tematicky oddělovány, a i když byla snaha řadit příspěvky postupně podle domácích, zahraničních a regionální tematiky, nebyly tyto bloky zřetelně rozlišené a kromě úvodních headlineů, které poutaly na pět zpráv, neměl divák přehled o tom, jaké reportáže ještě v relaci uvidí.

Pokud bych přirovnal diváka Událostí ke čtenáři novin, byl by člověk sledující

⁵⁷ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 203

⁵⁸ Stejskalová 2007, s. 33

⁵⁹ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/207411000100422/>

⁶⁰ Stejskalová 2007, s. 22

televizi v nevýhodě. Čtenář novin se totiž může rozhodovat, jestli si zprávu přečte nebo ne například podle titulků nebo zařazení zpráv do jednotlivých rubrik. Divák hlavní zpravodajské relace ČT ale takovou možnost výběru a přehledu neměl (s výjimkou pěti headlinů, které je možné přirovnat k novinovým titulům).

To mělo částečně řešit i nové využívání tzv. poutáků (anonci nebo také středových headlinů), které se zařazovaly v polovině Událostí. Moderátoři v této části pořadu poutali na dvě vybrané reportáže, které ještě mohli diváci vidět v druhé polovině relace. Hlavní funkcí poutáků bylo to, aby diváci nepřepnuli na jiný program a vydrželi se dívat na Události až do konce. Výběr reportáží, na něž moderátoři upozorňovali, ale nevycházel z jasně definovaného tematického klíče. Obecně se ale jednalo o jednu reportáž vážnějšího charakteru a druhou, která byla tematicky odlehčenější. Tento příspěvek byl většinou poslední reportáží pořadu.

K větší přehlednosti relace přispívala také novinka, kterou byly tzv. breaky, tedy krátké předěly, které měly podobný charakter jako počáteční znělka. Jednalo se o její krátkou obrazovou i zvukovou výseč, která rozdělovala celý pořad na menší části. Řazení zpráv bylo po úpravách přehlednější a jednotlivé příspěvky oddělené breaky k sobě tematicky do jisté míry patřily. *„Členění zpravodajského diskurzu na menší, identifikovatelné a relativně konzistentní bloky několika zpravodajských příspěvků [...] je funkční nejen ve vztahu k usnadnění vnímání značného počtu kontinuálně prezentovaných zpráv, ale současně vytváří určitou „storyline“ celého zpravodajství“*⁶¹

Podobnou funkci jako breaky začaly plnit také čtené obrazové zprávy. Ty jsou stručným a krátkým obrazovým záznamem události, který je doplněn textem. Ten čte moderátor ze studia. Nejčastěji má čtená zpráva délku do 30 sekund. Čtené zprávy se v Událostech využívaly i před změnami, ovšem jejich řazení nebylo pevně dané. V upravených Událostech se čtené zprávy objevovaly seskupené ve dvou blocích. V první polovině pořadu se jednalo o dvě až tři krátké zprávy, které se věnovaly domácímu dění. Ve druhé polovině se čtené zprávy zabývaly zahraničními tématy.

Základní novinkou, která vycházela ze členění na tematické bloky, bylo zpracování nejdůležitější zprávy dne, tzv. otvíráku. V předchozí podobě Událostí nepřekračovala stopáž jednotlivých zpráv dvě minuty, ve výjimečných případech dvě a půl minuty. Po změně Událostí ze začátku roku 2007 překračovala délka reportáží i tři minuty.

⁶¹ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 205

Hlavní zprávě se ale nevěnoval pouze první příspěvek. Ve většině případů se Události zabývaly tématem i v dalších analytických podobách, jako byly živé vstupy, doplnění další kratší reportáží nebo vstupem z virtuálního studia. Celý blok v takovém případě trval až sedm minut. To znamená, že tvořil téměř třetinu celé relace. Tento blok byl na konci oddělován breakem, který se využíval i v případě, že hlavnímu tématu se věnoval pouze jeden příspěvek.

4.1.1.4 Virtuální studio

Novým prvkem, který začaly Události po Novém roce 2007 využívat, bylo virtuální studio. Z něj měli redaktori přinášet analýzy nebo doplňující informace k vybraným tématům za využití nejnovějších technologických postupů.

Jedním z důvodů vstupů z nového studia bylo to, že prostor před newsroomem, odkud se moderovaly Události, nedovoloval možnosti, které nabízelo virtuální studio. To se poprvé využilo hned 1.

ledna 2007,⁶² kdy se redaktor Michal Kubal zabýval historií prezidentských novoročních projevů (viz obr. 4). Jeho vstup trval téměř tři minuty a navazoval na zprávu, která se věnovala aktuálnímu novoročnímu projevu prezidenta Václava Klause. Virtuální studio bylo jedním z prvků, který se využíval při vytváření tematických bloků pořadu.

Ačkoli se využilo virtuální studio v Událostech i další den, tento koncept si pevné místo v hlavní zpravodajské relaci nezískal. „Kromě vstupů redaktora se staly součástí virtuálního studia i vložené buď samotné synchrony, nebo celé příspěvky, díky kterým ale celková stopáž narostla ke třem až čtyřem minutám. [...] Zajímavě sestavený formát se tak i přesto, že byl vždy nabitý informacemi, stal zpomalujícím prvkem, díky kterému se pocitově zbrzdila celá relace, a divák se mohl začít nudit.“⁶³

Podle Stejskalové se ukázalo několik dalších negativ, které odsoudily virtuální

⁶² <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/207411000100101/>

⁶³ Stejskalová 2007, s. 29-30

studio k neúspěchu. Byla to především časová náročnost na přípravu studia, které se muselo připravovat už den předem a verze, kterou viděli diváci v Událostech, byla předtočená. Ještě o den více zaměstnala příprava tématu pro virtuální studio redaktora, což je vzhledem k pojetí aktuálního zpravodajství velká nevýhoda. Navíc ne každý redaktor se uměl ve virtuálním studiu pohybovat tak, aby jeho postoj nenarušoval striktně dané prostorové rozvržení studia.⁶⁴

4.1.1.5 Stand-up

Na pomezí formálních a obsahových změn stojí stand-up. Jeho (jejich) využití má totiž vliv i na to, jakým způsobem bude reportáž sestavena a jaké informace bude obsahovat. Do konce roku 2006 používali redaktoři Událostí v reportážích výhradně závěrečného stand-upu. Středový stand-up se využíval jen ve výjimečných případech, úvodní stand-up ani tehdy.

Upravené pojetí Událostí se projevilo právě i ve využití stand-upů. Nově se začal využívat středový stand-up, při kterém může redaktor rozvíjet děj příspěvku přímo na místě, které je pro reportáž důležité. Redaktor dodává reportáži prostřednictvím stand-upu prvek autentičnosti a důvěryhodnosti, je totiž zřejmé, že na místě byl, má informace přímo z terénu, a je tak oprávněný k tomu, aby o události referoval.

Vyžívání středového stand-upu umožnilo redaktorovi, aby předával zajímavější a do jisté míry i důležitější informace, což mu závěrečný stand-up neumožňoval. Redaktor totiž mnohdy dělá středový stand-up ve chvíli, kdy není schopný odhadnout, jak bude celá reportáž vypadat. V případě, že by musel využít pouze závěrečný stand-up, představil by v něm pravděpodobně background zprávy nebo závěr, ke kterému daná situace dospěla, kvůli tomu by ale nemusely (vzhledem k omezené stopáži) zaznít v příspěvku jiné, zajímavější informace.

⁶⁴ Stejskalová 2007, s. 30

4.1.2 Obsahové změny

Změny, kterými na přelomu let 2006 a 2007 Události prošly, se projeví i na způsobu zpracování reportáží. Podle Stejskalové měli redaktori za úkol zpracovávat příspěvky tak, aby se lidé při jejich sledování nenudili a bez problémů pochopili obsah reportáže. Reportáže neměly být „suchým“ výčtem informací, které jsou těžko představitelné. Z těchto důvodů se začaly využívat konkrétní příklady a příběhy.⁶⁵ Ty sloužily jako základ, od kterého se přecházelo k obecnému problému. S těmito změnami souvisel i vznik seznamu „zakázaných“ výrazů, které neměli redaktori a moderátoři zpravodajství používat. Za „špatné“ výrazy byla označena například slova jako vozidlo nebo legislativa.

Další výraznou obsahovou změnou Událostí bylo to, že se reportáže začaly zpracovávat z několika pohledů, což mohlo vést k zapojení domácích, krajských i zahraničních reaktorů při tvoření jedné zprávy. Pokud šlo například o důležitou informaci na krajské úrovni, hledal se i možný celorepublikový význam zprávy a dopad případně vliv na zahraničí (a naopak). Velký důraz byl nově kladen také na tzv. background, tedy kontext a širší souvislosti události.

Příkladem může být reportáž „Týrané děti v ČR“.⁶⁶ Tři a půl minutová zpráva začínala aktuálním případem týrané holčičky, kterou nakonec matka zabila. Na tento případ z Plzeňska navazovala podobná událost z Ostravy. V závěru reportáže byla prezentována statistika týraných dětí v České republice a zároveň byly představeny výsledky průzkumu, který se tématu týkal.

4.1.3 Divácká sledovanost

Jedním z důvodů, proč se vedení České televize a zpravodajství rozhodlo ke změnám v Událostech, byla snaha přilákat ke sledování pořadu více diváků.⁶⁷ V průměru se v září roku 2006 dívalo na Události 1,14 milionu diváků. Hlavní zpravodajská relace ČT

⁶⁵ Stejskalová 2007, s. 37

⁶⁶ Reportáž vysílaná 4.1. 2007. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/207411000100104/>

⁶⁷ Tehdejší ředitel zpravodajství Zdeněk Šámal k tomu pro MF Dnes uvedl: „Musím říct, že první den jsem opravdu úzkostlivě čekal, až přijde sledovanost. On to je poměrně velký krok, takže do prvního vysílání jsme všichni byli pod poměrně velkým tlakem.“

přicházela o diváky dlouhodobě. V porovnání s ostatními celoplošnými stanicemi u nás zaujímaly Události druhé místo. Nejsledovanější zpravodajskou relací v českých televizích byly Televizní noviny TV Nova. Třetí místo patřilo 1. zprávám televize Prima, které sledovalo zhruba o 100 tisíc lidí méně než Události.

Tabulka č. 1 ukazuje podíl sledovanosti hlavních zpravodajských pořadů českých celoplošných stanic ve vybraných dnech 47. týdne roku 2006, tedy ještě před změnami Událostí, které jsem popsal v předešlých podkapitolách.

<u>Tabulka sledovanosti č. 1</u> ⁶⁸	22.11.2006	23.11.2006	26.11.2006
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	31,9 %	28,7 %	34,7 %
<i>Události (ČT)</i>	15,4 %	14,2 %	18,2 %
<i>1. Zprávy (Prima)</i>	13,4 %	11,7 %	13,1 %

Jak ukazuje tabulka č. 2, upravené Události přilákaly k televizím více diváků, než v listopadu. Je nutné si ale uvědomit, že v dlouhodobém měřítku se může jednat o zkreslené údaje, protože 1. ledna mohlo diváky zajímat, jak budou upravené Události vypadat. Důležitý vliv mohl hrát i Novoroční projev prezidenta, kterému se Události rozsáhle analyticky věnovaly. Tento předpoklad je patrný z údajů několika vybraných dnů prvního lednového týdne 2007, kdy sledovanost klesala.

<u>Tabulka sledovanosti č. 2</u> ⁶⁹	1.1.2007	2.1.2007	7.1.2007
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	40,1 %	36,3 %	37,3 %
<i>Události (ČT)</i>	20,5 %	16,2 %	16,7 %
<i>1. Zprávy (Prima)</i>	10,9 %	10,7 %	11 %

Ještě výraznější rozdíly ukazuje tabulka č. 3. Přesto si Události polepšily ve srovnání s listopadem o několik stovek tisíc diváků na 1,4 milionu.

⁶⁸ Zdroj procentuálních údajů sledovanosti je dostupný na [http://mam.ihned.cz/?m=d&article\[id\]=19880500](http://mam.ihned.cz/?m=d&article[id]=19880500)

⁶⁹ Zdroj procentuálních údajů sledovanosti je dostupný na [http://mam.ihned.cz/?m=d&article\[id\]=20162770](http://mam.ihned.cz/?m=d&article[id]=20162770)

Přesunem hlavní zpravodajské relace ale ČT ustoupila Nově, která si i díky tomu v lednu 2007 polepšila průměrně na 3,1 milionu diváků.⁷⁰ Události v regionech, které byly nasazovány proti zpravodajství Novy, totiž diváky neoslovily natolik, aby mohly přímo konkurovat zpravodajství Televizních novin.

Tabulka sledovanosti č. 3 ⁷¹	8.1.2007	11.1.2007	14.1.2007
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	35 %	34,5 %	36,6 %
<i>Události (ČT)</i>	15,3 %	14,5 %	15 %
<i>1. Zprávy (Prima)</i>	10,6 %	10 %	11,3 %

4.2 Úpravy Událostí v „mezidobí“

Dalším vybraným blokem, kterým se budu v práci zabývat, je začátek roku 2010. Kvůli velkému časovému rozestupu mezi prvním a druhým analyzovaným obdobím jsem se ale rozhodl, že se částečně zaměřím také na dobu tří let mezi oběma rozebíranými bloky. Cílem této části je uvést všechny nejdůležitější proměny tohoto „mezidobí“ tak, aby nedošlo k vynechání některých důležitých vývojových charakteristik hlavního zpravodajského pořadu ČT. Pokud bych ke zpracování této části nepřistoupil, mohlo v práci dojít k přetržení linie „starých“ Událostí. To by mohlo být problematické vzhledem k některým proměnám zpravodajství, ke kterým přistoupilo vedení ČT v době, kdy byl Janeček generálním ředitelem ČT.

Od soboty 1. září 2007 začínaly Události novou znělkou, kterou Šoltys označuje jako tzv. Melounovou (viz obr. 5).⁷² S tím také souvisí úprava grafiky

⁷⁰ Aust: Na změnách vydělala Nova. Dostupné na <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=184400>

⁷¹ Zdroj procentuálních údajů sledovanosti je dostupný na [http://mam.ihned.cz/?m=d&article\[id\]=20224570](http://mam.ihned.cz/?m=d&article[id]=20224570)

⁷² Šoltys, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 117

(titulků, tabulek, grafů atd.), která se využívala v reportážích. Od tohoto data začala používat ČT i nová loga jednotlivých programů.

Další změnu přinesl začátek roku 2008, kdy ČT částečně zmodernizovala studio, odkud se vysílaly Události. Jinými změnami ale pořad k tomuto datu neprošel. Výrazné úpravy ale čekaly Události do šesti měsíců.

V pondělí 30. června 2008 přivítala moderátora Marcela Augustová diváky po přehledu headlinů slovy: „*Události mají novou, bohatší tvář.*“⁷³ Ta spočívala v několika změnách. Tou nejviditelnější bylo prodloužení stopáže z 25 minut na 35 minut ve všední dny.⁷⁴ S tímto prodloužením souviselo ale i zrušení pořadu Události v regionech, který na Události navazoval dříve. Deset minut, o které přišlo regionální vysílání po hlavní zpravodajské relaci, bylo převedeno ve prospěch pořadu Události v regionech, který je i dnes vysíláný z Prahy, Brna a Ostravy, a to od 18:00. Na Události tak po této změně přímo navazovala předpověď počasí a sportovní zpravodajství Branky, body, vteřiny.⁷⁵

Díky prodloužení stopáže se v Událostech vysílalo více příspěvků. Průměrně šlo o 21 reportáží, čtených zpráv a živých vstupů. Například regiony dostaly výrazně více prostoru než v předchozí verzi Událostí. V blocích čtených obrazových zpráv došlo také k navýšení příspěvků. Místo dvou až tří domácích krátkých zpráv četli moderátoři až pět příspěvků. O jednu krátkou zprávu přibýlo i v zahraničním bloku.

S nárůstem reportáží se ale snižovala přehlednost relace, proto se v Událostech nově objevila další část tzv. poutáků, tedy přehledů toho, jaká témata diváky ještě čekají. Vedle headlinů na začátku pořadu se tak poutalo uvnitř Událostí ještě dvakrát. S tím souvisí i další nový prvek, který se začal v Událostech využívat, a to poutání na pořady ČT. Například v pondělí 30. června 2008 to byl dvacetivteřinový šot navazující na blok čtených zpráv z domova, který krátce poutal na reportáže vysílané v pondělí večer v publicistickém pořadu Reportéři ČT.

⁷³ Události ze 30.6.2008 jsou dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/208411000100630/>

⁷⁴ Stejně jako při úpravách v roce 2007 byla stopáž Události kratší o víkendy, a to kvůli prodlouženým Brankám, bodům a vteřinám.

⁷⁵ Od 1.9.2008 se začaly před Počasím vysílat Branky, body, vteřiny.

Další dílčí změny se dočkaly Události až 14. prosince 2009, odkdy se pořad vysílal z provizorního studia (viz obr. 6). Důvodem bylo to, že studio, odkud se Události běžně uváděly, bylo přestavováno kvůli změnám, ke kterým mělo dojít od začátku roku 2010.

4.3 Druhé analyzované období – začátek roku 2010

Druhým blokem, který budu z pohledu hlavní zpravodajské relace ČT analyzovat, je začátek roku 2010. Od ledna totiž prošly Události po třech letech výraznou proměnou, která se týkala především formálních změn.

4.3.1 Formální změny

V novinářské oblasti platí tvrzení, že není nic staršího než včerejší noviny. Už tato věta potvrzuje to, že tři roky, kdy se Události v některých ohledech měnily, jsou v mediální oblasti velmi dlouhou dobou. Během tří let se vyvinulo mnoho technologií a postupů, které bylo možné a zároveň nutné zohlednit a využít i v případě Událostí.

4.3.1.1 Znělka a headliny

Od Nového roku 2010 začínaly Události novou znělkou, která byla po grafické stránce zcela jiná než předešlé úvody pořadu. V předchozích znělkách byla nejvýraznější barvou červená, po změně to byla společně s červenou barvou ještě šedá a bílá.

Události začínaly stejně jako v předchozí podobě deset vteřin před 19. hodinou odpočítáváním vteřinové ručičky na průhledném ciferníku. „Záběr na hodiny má funkci rituálu, symbolizujícího „odpočítávání“ do okamžiku začátku něčeho výjimečného – „okna do světa“, v němž se diváci dozví vše podstatné, co se ten den odehrálo.“⁷⁶

⁷⁶ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 203

„Předznělka“ začíná nájezdem kamery přes newsroom, což by mělo vytvářet dojem aktuálnosti a akčnosti, ale také ukázat divákovi část „zákulisi“, kde se zpravodajství ČT připravuje. To vše za zvuku stálého odpočítávajícího rytmu, který ukončil přesně v 19 hodin výrazný zvuk gongu a trubky, čímž začínala samotná znělka Událostí.

Ve znělce se z velkého centrálního kruhu postupně šíří vlny a obíhají ho malé části, které připomínají vteřinové dílky na hodinách. Grafika je dynamická, takže se během chvíle dostanou tyto dílky do jiného úhlu, kdy je zřejmé, že jde o obdélníkové listy bílého papíru. V tomto případě je o odkaz na tradici psané žurnalistiky. Listy papíru se v několika vteřinách otočí a jsou na nich vyobrazeny červené výseče světadílů. Za tímto pásem listů je bílá plocha, na které jsou drobným nečitelným písmem vyobrazeny obrysy kontinentů. Z dlouhé řady se listy začínají zvedat a mizet „za kamerou“. Další dynamický záběr divákovi ukazuje, jak se jednotlivé listy skládají dohromady a tvoří otáčející se zeměkouli, která zůstává v pozici zobrazující Afriku a především Evropu. Vedle kontinentů se objeví nápis UDÁLOSTI. Ten byl podtržen dvaceti čtyřmi svislými čarami, které připomínají dominové kostky potažmo listy papíru (viz obr. 7)

Tuto znělku jsem po vzoru Šoltys⁷⁷ označil jako „listovou“. Znělka je velmi dynamická a každá její část nese vlastní význam. Listy papíru, které se v jednu chvíli otočí a jsou na nich výseče světadílů, symbolizují události z té či oné části světa. Následné usedání jednoho papíru na druhý, kdy se tvoří pomalu otáčející se koule s červenými plochami světadílů, představuje skládání zpráv v jeden celek. Tím mají být Události, což potvrdí i nápis, který se vedle zeměkoule objeví. Důležité je zmínit i řadu čar pod nápisem, která se postupně sestaví v jeden řádek. 24 sloupků představuje počet uplynulých hodin, které Události shrnují v jedné zpravodajské relaci.

Závěrečný záběr znělky tak nabízí několik kódů. A to prostor v podobě zeměkoule, čas, který představuje 24 vodorovných čar a text, který toto všechno slučuje dohromady.

S listovou znělkou se proměnilo i využití headlinů. Ty byly stále čtyři, ale první z nich byl zpracován specifickým způsobem. Označoval „Téma dne“, které jeden

⁷⁷ Šoltys, In: Foret, Lapčík, Orság 2008

z moderátorů uvedl krátkým komentářem na kameru, pak následovalo využití důležitých synchronů, gerojšů, případně kombinace těchto dvou prvků, poté následovalo slovní doplnění druhého z moderátorů. Pak se pokračovalo v dalších třech headlinech, které už ale měly pouze slovní a obrazovou formu, která byla podkreslena slabých zvukem znělky. Celá znělka trvala společně s headliney průměrně jednu minutu a dvanáct sekund. Nestálá stopáž znělky souvisela s délkou headlineů, rozdíl u jednotlivých dnů byl však maximálně pět vteřin.

4.3.1.2 Nová grafika

Jednu z možností, jak upozornit na změny v Událostech, našla Česká televize přímo ve formě jedné z reportáží hlavní zpravodajské relace. Hned 1. ledna 2010 se příspěvek redaktorky Ziny Plchové věnoval novým úpravám zpravodajství. Ve studiu uvedla reportáž moderátorka Jolana Voldánová mimo jiné slovy: „Zpravodajství České televize Vám od Nového roku nabízí grafický systém, který používají všechny prestižní zpravodajské televize na světě.“⁷⁸

Nové grafické prvky se kromě znělky, kterou jsem charakterizoval v předchozí podkapitole, projeví na první pohled ve studiu Událostí (viz obr. 8). Po nestálé barevné kombinaci z minulých let, získalo studio celistvý bílo-šedý vzhled.

Souvztažnost platila i v případě designových prvků. Dominantou studia byl stůl, který plnil kromě praktické funkce pro moderátory i informační funkci pro diváky. Poprvé po čtyřech letech, kdy ČT upustila od uvádění dne, měsíce a roku v titulku, mohl vidět divák na začátku Událostí aktuální datum, které bylo nasvícené na stole, společně s názvem pořadu. Kromě toho byly na část stolu promítány i obrysy světadílů. Datum bylo zobrazováno také pod titulkem, který na začátku Událostí uváděl jména moderátorů. Uvedení data je možné považovat za základní zprávu každého dne. Podle Černouška mají

⁷⁸ Události z 1.1.2010 jsou dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/210411000100101/obsah/98199-nove-zpravodajstvi-v-ct/>

čísla vlastnost nezpochybnitelnosti a prokazatelné objektivity.⁷⁹ Což jsou charakteristiky, kterými se prezentuje navenek také zpravodajství.

Jasně označení provázelo pořad během celé jeho stopáže. Konkrétně se jednalo o logo Událostí, které bylo na výše uvedeném obrázku č. 8 vlevo dole. Zajímavé je i to, že výsek zeměkoule, která je na logu, se v průběhu celého pořadu otáčí. Smysl tohoto prvku je ale těžko definovatelný, může se jednat pouze o „živou“ grafiku nebo může jít o odkaz k aktuálnosti pořadu, který se prezentuje tak, že sleduje dění v celém světě, i v průběhu vysílání.

Celkovou proměnou prošly také breaky. Ty využívaly stejných prvků jako znělka, tedy barevnost, zvuk, ale i grafické použití listů papírů, které se na sebe při breaku dynamicky skládají (viz obr. 9).⁸⁰ Předěly měly několik textových variant (např. Ze zahraničí, Z domova, Stalo se dnes, Z ekonomiky, Téma dne).

Vedle těchto prvků byl při uvádění zpráv ve studiu a na začátku samotných reportáží uveden tzv. grafický headline, tedy titulek podobný tomu novinovému. Grafický headline naznačuje textovou formou, čemu se bude reportáž tematicky věnovat (např. Vysvědčení pro Baracka Obamu⁸¹). Pod ním se na začátku zprávy objevila i lišta se jménem redaktora a kameramana, kteří reportáž zpracovávali. Toto se v různých obměnách objevovalo i v předešlých úpravách Událostí.

Po třech letech od poslední velké úpravy se výrazně vyvinulo mnoho nových technologií, které začaly Události využívat. V oblasti grafiky se jednalo například o využití nejružnějších tabulek a grafů. „Vizuální média (tisk a televize) nabízejí velkou škálu grafů: kruhových, sloupcových, včetně křivek, které nám sdělují, jak časem něco roste, zvyšuje se, zrychluje se, nebo něčeho ubývá apod. Číselná vyjádření, převedená do ikonické, téměř

⁷⁹ Černoušek, In: Končelík a kol. 2004, s. 124

⁸⁰ Video podoba nové grafiky je dostupná na <http://www.youtube.com/watch?v=rgv15AuXTBI>

⁸¹ Ukázka grafického headlinu je dostupná na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/210411000101103/obsah/130982-porazka-americkych-demokratu-ve-volbach-do-kongresu/>

*archetypálně působivé formy, fungují jako esenciální symboly masově informační komunikativní dimenze.*⁸²

Redaktoři začali v reportážích využívat kromě nových zpracování grafů a tabulek také popisné mapy (Google maps) nebo 2D, ale i 3D animací. Ty i dnes slouží k potvrzení mluveného slova, které v reportážích zazní. Obrazové animace se využívají především v situacích, kdy nemá televize autentické záběry. Jejich úkolem je potvrzovat textovou složku příspěvku, přičemž dochází k určitému nadkódování (překódování). Jedličková tvrdí, že dnes „*už nestačí situaci popsát a ukázat stav věcí po referované události. Je třeba událost samu vizuálně re-konstruovat a postavit diváka do pozice voyeura, aby „reálně“ mohla existovat.*“⁸³ Diváci v takovém případě přijímají tvrzení dvěma smysly – sluchem a zrakem. Dochází tak k dvojímu potvrzení nějaké přijímané informace, kterou příjemce může brát jako „pravdivější“, než kdyby mu byl nabídnut jen vizuální nebo audiální podnět.

4.3.1.3 Struktura Událostí

Kromě grafické stránky se proměnila také struktura Událostí. Třicetiminutová stopáž zůstala stejná. Lišil se ale počet zpráv, a to především kvůli různé délce reportáží a počtu čtených zpráv nebo živých vstupů. Členění pořadu mělo přehlednější strukturu. Díky novým grafickým breakům se mohly reportáže rozdělovat do jasných tematických bloků.⁸⁴ Hlavní zpráva dne měla rozšířenou stopáž a věnovalo se jí i několik příspěvků. Graficky byl tento blok oddělen breakem s textem „Téma dne“.

Podobnou funkci jako breaky plnily čtené zprávy, které se v Událostech začaly využívat také samostatně. Ve většině případů se ale objevovaly i nadále ve dvou až třech domácích nebo zahraničních blocích. V těch byly zařazeny dvě až čtyři zprávy. Tyto bloky ale neměly v Událostech své pevné místo. Platilo pouze pravidlo, že blok domácích zpráv byl vysíláný v první části pořadu a blok zahraničních informací v druhé polovině.

⁸² Černoušek, In: Končelík a kol. 2004, s. 124

⁸³ *Animace v televizním zpravodajství – Funkce a úloha animace ve zpravodajské relaci*, 2009. Dostupné na <http://25fps.cz/2009/animace-v-televiznim-zpravodajstvi---funkce-a-uloha-animace-ve-zpravodajske-relaci/>

⁸⁴ Viz názvy breaků v podkapitole 4.3.1.2 Nová grafika

Kvůli větší přehlednosti a udržení sledovanosti se využívaly uprostřed Událostí i nadále tzv. poutáky. Ty odkazovaly na dvě reportáže, které diváci ještě v pořadu uvidí. V Událostech se začaly pravidelně objevovat poutáky na vlastní pořady České televize. Zařazovaly se v průběhu první části pořadu a ve většině případů odkazovaly na pořady, které vysílal zpravodajský program ČT24 (např. Události komentáře, Hyde park, Otázky Václava Moravce, případně publicistický pořad Reportéři ČT).

Zcela novým jevem bylo pravidelné odkazování na následující sportovní relaci Branky, body, vteřiny. Moderátor poutal diváky na konci Událostí na jednu nebo dvě sportovní zprávy, které uvidí, pokud se budou dál dívat na Českou televizi, takové odkazování mělo zabránit přesunu diváků ke zpravodajství konkurenční televize Nova.

4.3.1.4 Živé vstupy

V souvislosti s vývojem nových technologií a důrazem na větší dynamiku Událostí se nabízí předpoklad, že ve zpravodajství narostl počet živých vstupů. Ty rozbíjejí stereotypní strukturu relace a měly by nabízet to nejaktuálnější o dané události.

Společnost Media Tenor se zabývala počtem živých vstupů v analýze,⁸⁵ kterou zpracovala v polovině roku 2010. Analýza sledovala vývoj počtu živých vstupů v hlavních zpravodajských relacích Primy, Novy a České televize.

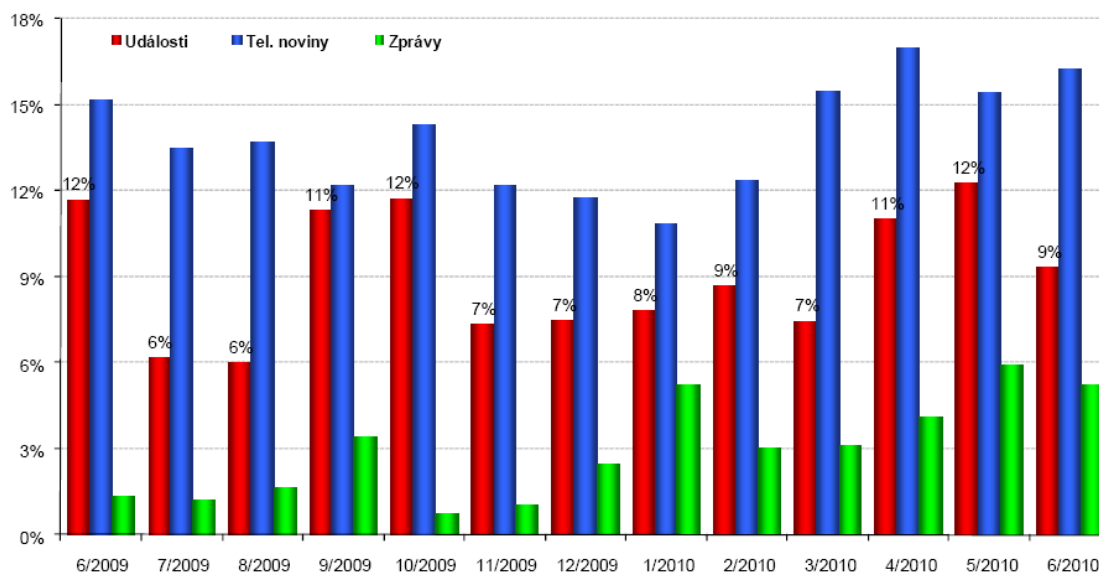
Z grafu č. 1 je zřejmé, že změny v Událostech nárůst živých vstupů neznamenal. Ačkoli během období konce roku 2009 lze vidět mírný nárůst živých vstupů, v celoročním porovnání jsou na tom upravené Události v počtu živých vstupů dokonce hůř než za půl roku 2009.

Tyto výsledky souvisí s tématy, která jsou zpravodajsky vhodná k prezentaci v živém vstupu. Česká televize využívala *„živé vstupy častěji k prezentacím témat spojených se zahraničím nebo s mezinárodním děním. V dubnových Událostech spoluurčovaly vyšší podíl živých vstupů tragické úmrtí polské elity a omezení letecké*

⁸⁵ Analýza zpravodajství českých televizí - Q 2 / 2010, s. 12. Dostupné na <http://img.ceskatelevize.cz/press/1159.pdf>

dopravy v Evropě, květnovým živým vstupům dominovaly příspěvky o povodních a jejich následcích a volby do poslanecké sněmovny.⁸⁶

Graf č. 1: Vývoj podílu živých vstupů na hlavní zpravodajské relaci

4.3.2 Obsahové změny

Jak už bylo uvedeno v podkapitole 3.1, televizní zpravodajství se vyznačuje určitou kontinuitou při výběru tematických oblastí, kterými se zabývá. Tím spíše, pokud jde o zpravodajství média veřejné služby. To se potvrzuje i v případě Události.

Zkoumat tematické oblasti, kterým se Události věnují, není cílem této práce. Pokud by se měla práce zabývat tím, jaká témata ČT v hlavním zpravodajském pořadu reflektuje, musel bych využít kvantitativních metod výzkumu. Přesto je díky analýze⁸⁷ Media Tenoru z prvního čtvrtletí roku 2010 zřejmé, že se Události i po změnách zaměřovaly na podobné oblasti - domácí politická, sociální a společenská témata. Vedle toho nabízela ČT také informace týkající se Evropské unie a zahraničních událostí, což je pro ČT díky vlastním zahraničním zpravodajům ve srovnání s jinými televizemi u nás specifické. „Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že ze srovnání veřejnoprávní ČT a privátních TV

⁸⁶ Analýza zpravodajství českých televizí - Q 2 / 2010, s. 12. Dostupné na <http://img.ceskatelevize.cz/press/1159.pdf>

⁸⁷ Analýza zpravodajství českých televizí - Q 1 / 2010, s. 8. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/analiza-zpravodajstvi-a-publicistiky/?id=4875&strana=5=2&category=5>

*NOVA a TV Prima vyplývá, že nedochází k výraznějšímu sblížení tematické struktury zpravodajství obou typů médií. Popisované rozdíly jsou patrné dlouhodobě a nedochází v jejich rámci k významným změnám a posunům.*⁸⁸

4.3.3 Divácká sledovanost

Ačkoli pro televizi veřejné služby není sledovanost tím nejdůležitějším sledovaným bodem, malý počet diváků je projevem toho, že pro ně není pořad přitažlivý, a to z různých důvodů. Ve srovnání s obdobím před třemi lety je zřejmé, že ani změny Událostí v roce 2007 nové diváky nenalákaly, naopak o ně přicházely.

Tabulka č. 4 ukazuje sledovanost ve třech vybraných dnech na konci roku 2009. Sledovanost Událostí se pohybovala na průměrné hodnotě deset a půl procenta. Ve srovnání se začátkem roku 2007 to byl úbytek okolo šesti procent. V přepočtu na konkrétní čísla to znamená, že Události během necelých třech let přišly o půl milionu diváků.

Tabulka sledovanosti č. 4 ⁸⁹	7.12.2009	9.12.2009	13.12.2009
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	31,2 %	30,6 %	31 %
<i>Události (ČT)</i>	10,4 %	10,5 %	10,2 %
<i>Zprávy TV Prima</i>	7,7 %	7,6 %	11,3 %

Důležité je ale upozornit na to, že o šest procent diváků přišly také nejsledovanější Televizní noviny, diváky ztrácela i televize Prima. Propad sledovanosti tak zaznamenaly všechny hlavní zpravodajské relace.

Jak ukazuje tabulka č. 5, ani úpravy Událostí nepomohly České televizi k tomu, aby se podařilo zastavit propad sledovanosti relace. Změny pořadu nové diváky ve větší míře neoslovily. Průměrně se na Události dívalo každý den asi devět set tisíc lidí. Je také

⁸⁸ Analýza zpravodajství českých televizí - Q 1 / 2010, s. 8. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/analiza-zpravodajstvi-a-publicistiky/?id=4875&strana=5=2&category=5>

⁸⁹ Zdroj procentuálních údajů sledovanosti je dostupný na <http://mam.ihned.cz/c1-39566620-sledovanost-tv-50-tyden-2009-7-12-2009-13-12-2009>

zřejmé, že na druhé místo ve sledovanosti hlavních zpravodajských relací se významně dotahovaly Zprávy TV Prima a v některých dnech začaly Události porážet.

<u>Tabulka sledovanosti č. 5</u> ⁹⁰	<i>5.1.2010</i>	<i>9.1.2010</i>	<i>10.1.2010</i>
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	33,6 %	31,4 %	32,4 %
<i>Události (ČT)</i>	10,8 %	11,4 %	11,5 %
<i>Zprávy TV Prima</i>	7,9 %	8,9 %	12,5 %

4.4 Třetí analyzované období – Janečkův odchod

Generální ředitel ČT Jiří Janeček oznámil 8. června 2011 na zasedání Rady České televize, že k 31. srpnu 2011 na svoji funkci kvůli zdravotním důvodům rezignuje.

Toto období necelých třech měsíců budu sledovat, a to kvůli tomu, abych zjistil jakým způsobem a jestli vůbec se Janečkův plánovaný odchod projevil v hlavní zpravodajské relaci ČT. Také mě bude zajímat, jestli se ještě za Janečkova vedení Události nějak proměnily.

4.4.1 Změny před odchodem Janečka

Poté, kdy generální ředitel ČT Jiří Janeček oznámil svoji rezignaci, k výraznějším změnám v Událostech nedošlo. Jedna z mála úprav se týkala headlineů. K jejich větší atraktivitě a dynamičnosti měla přispět změna, ke které přistoupila ČT od 16. června 2011. Do tohoto data se na začátku Událostí využívalo čtyř headlineů. Do prvního se kromě textu, který četl moderátor, vybíraly i nejzajímavější synchrony nebo gerojše, které se později objevily také v reportáži. Nově poutaly headliney pouze na tři reportáže, a to jen formou čteného textu, obrazových záběrů a podkresové znělky. Díky tomu se úvodní znělka zkrátila z původní stopáže jedné a půl minuty na padesát sekund.

Jak už jsem ukázal v předešlých kapitolách věnovaných sledovanosti, s postupem let byl zájem o Události menší, a to často na úkor nárůstu sledovanosti zpravodajství

⁹⁰ Zdroj procentuálních údajů sledovanosti je dostupný na <http://mam.ihned.cz/c1-39936560-sledovanost-tv-1-tyden-2010-4-1-12-2009-10-1-2010>

komerčních televizí. Proti tomuto vývoji se vedení ČT snažilo hledat řešení. Jedním z nich mohla být v Událostech do té doby nevídaná propagace sebe sama. Už dříve jsem zmínil, že se v Událostech objevovaly poutáky na relace ČT 24 a v některých případech i na publicistické pořady ČT 1. Od června 2011 ale začaly Události poutat na Události.

Jako jednu z dělicích částí využívaly Události nově dvaceti pětivteřinový šot, který poutal na hlavní zpravodajskou relaci ČT. Šot se vysílal v několika variantách, základní struktura ale zůstávala stejná. Například 8. června mohli vidět diváci tuto upoutávku: „*Události, každý den v sedm večer, na ČT 1 a ČT24. - Umíme se orientovat. Děláme chytré zprávy. Jsme profesionální tým. A neustále na cestách. - Jsme jediná zpravodajská televize, s největší sítí redaktorů u nás i v zahraničí. My jsme Události.*“⁹¹ V dalších dnech se vysílaly tyto varianty:

„*Události, každý den v sedm večer, na ČT 1 a ČT24. – Každou informaci pečlivě prověříme. Nám můžete věřit. Máme zkušenosti. A stojíme si za tím, co říkáme. - Jsme jediná zpravodajská televize, s největší sítí redaktorů u nás i v zahraničí. My jsme Události.*“

„*Události, každý den v sedm večer, na ČT 1 a ČT24. - Jsme vždycky v centru. Tam, kde se něco děje. Známe zákulisí. S námi neztrácíte čas. - Jsme jediná zpravodajská televize, s největší sítí redaktorů u nás i v zahraničí. My jsme Události.*“

Tato vlastní propagace, ve které se kromě voiceoveru objevovali i vybraní redaktoři domácí a zahraniční redakce, měla zdůrazňovat výjimečnost zpravodajství ČT ve srovnání se zprávami českých komerčních televizí. Zvýšení sledovanosti ale šot nepřinesl, vlastně ani nemohl. Zaměřoval se totiž už na ty diváky, kteří Události už sledovali.

4.4.2 Divácká sledovanost

Události přicházely o diváky dlouhodobě, a to bez ohledu na změny, kterými procházely. Ještě v lednu 2007 se dívalo na Události průměrně 1,4 milionu lidí. Jak ukazuje tabulka č. 6, v následujících letech se ale počet diváků hlavní zpravodajské relace ČT výrazně snižoval.

⁹¹ Upoutávka na Události v čase 14:00 je dostupná na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/211411000100608/>

<u>Tabulka sledovanosti č. 6</u> ⁹²	2008	2009	2010	2011
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	2 238 000	2 393 000	2 338 000	2 103 000
<i>Události (ČT)</i>	901 000	801 000	724 000	610 000
<i>Zprávy TV Prima</i>	615 000	671 000	776 000	910 000

Televizní noviny měly trvale vyšší sledovanost než Události už od roku 1994, kdy Nova začala vysílat. Události ovšem přišly v posledních letech i o pozici druhého nejsledovanějšího zpravodajství v České republice. Na úkor České televize, ale i TV Nova dlouhodobě posilovaly Zprávy TV Prima.

Tabulka sledovanosti č. 7 ukazuje, jak se vyvíjela sledovanost Událostí od ledna 2011 do srpna téhož roku, kdy Jiří Janeček skončil ve funkci generálního ředitele ČT. Z údajů je zřejmé, jak se zájem o Události ze strany diváků neustále snižoval. Nutné je ale také upozornit na to, že v letních měsících je propad sledovanosti zřejmý u všech televizí, jedná se o obvyklý jev, který souvisí s vývojem počasí.⁹³

Tabulka sledovanosti č. 7⁹⁴

Rating 2011	<i>Leden</i>	<i>Únor</i>	<i>Březen</i>	<i>Duben</i>	<i>Květen</i>	<i>Červen</i>	<i>Červenec</i>	<i>Srpen</i>
Události	9,9 %	9,4 %	9,4 %	8 %	7,2 %	6,9 %	6,8 %	6,7 %
sledovanost v tisících	870	826	826	708	641	603	596	585

⁹² Zdroj údajů sledovanosti je dostupný na http://www.tyden.cz/rubriky/media/televize-a-radia/ceske-televizi-vyrazne-ubyvaji-divaci-varuji-odbory_212536.html

⁹³ Při analýzách sledovanosti se vypočítává také tzv. meteoindex, který prezentuje, jaké bylo počasí ve sledované období.

⁹⁴ Zdroj údajů sledovanosti vyplývá z interních analýz ČT.

5. Události České televize od nástupu Petra Dvořáka

Poté, kdy Jiří Janeček rezignoval na svůj post, zvolila Rada České televize na svém zasedání 21. září 2011 do funkce generálního ředitele ČT Petra Dvořáka, který byl od roku 2003 do roku 2010 generálním ředitelem komerční Televize Nova. Dvořák dostal ve druhém kole volby dvanáct hlasů z patnácti a ve finálovém hlasování porazil bývalého výkonného ředitele TV Óčko Hynka Chudárka.⁹⁵

Petr Dvořák ve své koncepci dalšího rozvoje a fungování ČT, kterou předložil Radě ČT ještě před volbou, kladl poměrně velký důraz na zpravodajství, především pak hlavní zpravodajskou relaci ČT – Události Ty označil za „ostudu, která potřebuje razantní změnu.“⁹⁶ Proměna se měla týkat jak formálních, tak obsahových prostředků. „Je potřeba zpátky vrátit okruhy, charakteristické pro zpravodajství veřejné služby – fundovaně zpracovaná politická, společenská, ekonomická, a zahraniční témata a regionální dění zasazené do kontextu České republiky. [...] Formálně je bezpodmínečně nutné oddělit hlavní zpravodajskou relaci od zpravodajství na kanále ČT 24.“⁹⁷ Vedle toho mělo být jedním z řešení proměny Událostí výrazné posílení novinářského a editorského týmu Událostí.

Dvořák se funkce generálního ředitele ČT ujal 1. října 2011. Téměř okamžitě po jeho nástupu se výrazně proměnilo celé vedení televize. Ředitelem zpravodajství se stal Zdeněk Šámal, jenž tuto funkci v ČT již dříve zastával.⁹⁸ Změny se týkaly i postu šéfredaktora zpravodajství, který nově obsadil Petr Mrzena, který dříve v ČT působil na pozici redaktora, pracoval také jako šéfredaktor zpravodajství televize Nova a byl zahraničním zpravodajem televize Z1 v Bruselu.

⁹⁵ Výsledky prvního kola volby: Petr Dvořák: 13 hlasů; Hynek Chudárek: 7 hlasů; Roman Bradáč: 3 hlasy; Jan Svoboda: 3 hlasy; Radomír Šimek: 1 hlas

⁹⁶ Novým ředitelem ČT je Petr Dvořák, exšéf Novy. Dostupné na http://www.lidovky.cz/volba-noveho-sefa-ceske-televize-do4-/media.aspx?c=A110921_103541_In-media_ogo

⁹⁷ Dvořák 2011, s. 22

⁹⁸ Viz podkapitola 3.5

5.1 První analyzované období – půlrok změn

Petr Dvořák své záměry, které se měly týkat změn Událostí, prezentoval ještě před tím, než do funkce generálního ředitele ČT nastoupil. Poté, kdy se oficiálně ujal nového postu, se začaly Události proměňovat.

V tomto prvním bloku „Dvořákovských“ Událostí se budu zabývat prvním půlrokem, od doby, kdy se Dvořák stal generálním ředitelem ČT. Důvody tak dlouhého časového období jsem vysvětlil už v podkapitole 2.2. Celých šest měsíců si ale rozdělím na dvě poloviny – „před Novým rokem“ a „v novém roce“. V části „před Novým rokem“ se budu zabývat pouze formálními změnami. Obsahové změny shrnu za obě období v části „v novém roce“.

5.1.1 Formální změny – před Novým rokem

Nové vedení televize a zpravodajství se snažilo měnit Události téměř okamžitě po svém nástupu. Už na konci října 2011 se Události prodloužily o tři minuty, v prosinci už měla hlavní zpravodajská relace ČT až třicet šest minut.

Postupné změny Událostí se týkaly i redaktorského týmu. *„Na redaktory a moderátory před změnami nebyl vytvářen takový tlak a nebyla vůle České televize cokoliv měnit.“*⁹⁹ Vedení zpravodajství chtělo, aby pro Události pracovali nejvýkonnější redaktoři, kteří budou přicházet s vlastními náměty. *„Tehdejší vedoucí domácí rubriky Robert Malecký vytvořil čtyři kategorie redaktorů podle jejich výkonnosti a podle jejich schopností. Pracovně si to nazval barvami.“*¹⁰⁰ Redaktoři, kteří byli podle vedení zpravodajství aktivní, přicházeli s vlastními náměty na reportáže, kvalitně je zpracovávali a dobře působili na diváky, byli v kategorii označené černou barvou. Průměrní redaktoři byli v červeném týmu a méně zkušení v modrém. Kromě toho existovala také skupina začínajících redaktorů a elévů, která byla označena žlutou barvou. Tato rozdělení nebyla neprostopná, takže redaktoři mohli v hierarchii postupovat výše, ale i klesat. Toto rozdělení ale nemělo pozitivní vliv na osobní a pracovní vztahy v redakci zpravodajství, proto se postupem času přestalo barevné kategorizování využívat.

⁹⁹ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem

¹⁰⁰ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem

5.1.1.1 Struktura Událostí

Díky postupnému prodlužování stopáže se v Událostech zařazovala jedna až dvě reportáže z regionů případně kultury navíc, zároveň se zvětšila stopáž hlavní zprávy (Tématu dne), ke které se připravovaly i doplňující příspěvky, nejčastěji šlo o kratší reportáž, živý vstup nebo nový prvek „studio plazma“ (viz obr. 10). Tak označuji studio, ve kterém redaktor na vyzvání moderátora z hlavního studia rozvíjel předešlou reportáž, a to prostřednictvím grafickým sekvencím, které se interaktivně zobrazovaly na plazmové obrazovce, kterou redaktor ovládal pomocí doteku ruky. Tento koncept navazoval na virtuální studio, které začala využívat Česká televize na přelomu let 2006 a 2007.¹⁰¹ V té době se ale virtuální studio kvůli několika komplikacím pevně do struktury Událostí nedostalo.

Formát studia plazma vyřešil problémy, které byly dříve s virtuálním studiem. Jednodušší byla příprava samotné grafiky, ale také manipulace ze strany redaktorů, kteří se u plazmové obrazovky nemuseli pohybovat tak, jako ve virtuálním studiu.

Kromě studia plazma se ale grafika Událostí ani po nástupu nového generálního ředitele potažmo ředitele zpravodajství a šéfredaktora nijak nezměnila. To se týkalo také řazení jednotlivých reportáží, stejně jako doposud se zprávy řadily podle „veřejnoprávních“ priorit, které vychází z co možná největšího dopadu informace na diváky.¹⁰²

Přesto je možné vyčlenit dvě změny, které se týkají formální struktury. V Událostech se nově začaly objevovat samostatně stojící čtené zprávy, které doplňovala většinou jedna případně dvě synchronní výpovědi. Zároveň se upravilo i využití středových poutáků na další reportáže, které se nově z větší části čteného komentáře pokrývaly obrázky, a nebylo tak vidět moderátory. Využívalo atraktivních obrazových záběrů, které měly upoutat diváky, tak aby u pořadu vydrželi až do konce.

¹⁰¹ Viz podkapitola 4.1.1.4 Virtuální studio

¹⁰² Viz podkapitola 3.4.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby

5.1.2 Formální změny – v novém roce

Druhý lednový den roku 2012 znamenal po pěti letech změnu začátku Událostí. Diváci si je mohli pustit v 18:59. Už v 18:54 ale začínala část nazvaná „Události za okamžik“. Tento pětiminutový úsek zahajovala znělka Událostí, následoval nezvyklý záběr kamery téměř z levého profilu moderátorů relace. Moderátor Roman Pistorius uvedl vstup do studia slovy: „*Události druhého dne roku 2012 už za chvíli, hlavním tématem budou vládní reformy.*“¹⁰³ Po tomto upozornění následoval ještě půlminutový blok moderátorova bližšího představení hlavního tématu Událostí (tato část byla pokryta obrázky) a synchron s odborníkem, který se vyjadřoval k danému problému. Poté navazoval střih zpět do studia Událostí, odkud moderátorka Marcela Augustová předala slovo kolegyni do studia předpovědi počasí. „*Připomíná to špatnou hereckou etudu, když se moderátorka Jolana ptá večer co večer meteoroložky Aleny, jak zítra bude, jestli zaprší, nasněží nebo zafučí.*“¹⁰⁴ Po čtyřech minutách se obraz i zvuk vrátily zpět do studia Událostí, odkud moderátoři představili zbylé tři headlines.

Důležité je také upozornit, že program ČT 1 se proměnil před i po Událostech. Večerníček pro děti se od ledna přesunul na druhý program České televize a nahradil jej soutěžní pořad Taxík. Důvodem změny byla snaha nového vedení ČT o zvýšení sledovanosti Událostí. Večerníček, který se dříve vysílal před hlavní zpravodajskou relací, totiž oslovoval dětské publiku, ovšem ČT chtěla přilákat k obrazovkám změnou programu potenciální diváky Událostí. Po Událostech následovala sportovní zpravodajská relace Branky, body, vteřiny. Zpravodajský blok pak zakončilo Počasí ze zahraničí.

Tyto časové a programové změny představovaly zřejmou snahu nového vedení ČT a zpravodajství být přímým konkurentem Zpráv televize Prima, které začínaly v 18:55, což bylo o minutu později, než byl začátek části „Události za okamžik“. K podobnému kroku přistoupilo vedení ČT i na přelomu let 2006/2007, kdy začínala znělka Událostí o několik vteřin dříve než znělka hlavního zpravodajství na Primě.

¹⁰³ Události ze dne 2.1.2012 jsou dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10393496397-udalosti-za-okamzik-a-pocasi/212411000440102/>

¹⁰⁴ Halada 2012

5.1.2.1 Struktura Událostí

Se změnou začátku hlavní zpravodajské relace ČT souviselo i prodloužení stopáže pořadu. Od nástupu nového vedení ČT se Události prodloužily z třiceti na čtyřicet minut, a následně do konce března až na 42 minut. To se projevilo i na počtu reportáží, čtených zpráv a živých vstupů, kterých bylo v jedné relaci od dvaceti do dvaceti sedmi. Počet příspěvků se lišil především kvůli jejich různé stopáži.

Podle Lokšíka „*maximální délka včetně studiového úvodu přesahuje nezřídka u hlavních témat dne, tzv. otvíráků 2 minuty; průměrná stopáž se pohybuje kolem 1 minuty 30 sekund, řada příspěvků má však pouhých 20-30 sekund.*“¹⁰⁵ Tento předpoklad ale není platný v případě Událostí. „Nová“ hlavní zpravodajská relace ČT věnovala tématu dne až šest minut. Téma bylo zpravidla zařazováno jak v headlinech, tak v bodovém scénáři na prvním místě. Základní reportáž byla nejčastěji doplněna o živý vstup. Reportáž mohla v takových případech mít až čtyři minuty. Téměř každodenně se v Událostech využívalo i studio plazma.

Prostor, který začala dostávat hlavní zpráva Událostí, se odvíjel už od snah ze začátku roku 2007. Tehdy bylo to „*hlavní pro samotnou relaci, aby se podařilo jasně identifikovat "zprávu dne" a formálně i stopážově ji odlišit od ostatních. Dalším bodem se pak stal výrazný tlak na využívání reportážních prvků v příspěvcích.*“¹⁰⁶

Novinkou Událostí bylo časté pokrývání „studia“¹⁰⁷ obrázky, které odkazovaly na následující reportáž. Stále častěji se v Událostech využívaly samostatné čtené zprávy, které tematicky navazovaly na předešlý příspěvek, nebo k nim byl připojen synchron, který čtenou zprávu rozvíjel. Událostem i přesto nadále chyběla jasná struktura při řazení reportáží, to znamená, že se vedle zahraniční události objevila domácí případně regionální zpráva. Pokud vedle sebe bylo zařazených více zpráv podobného tématu, oddělovaly tyto bloky znělkové breaky. Další formální změnou bylo, že se čtené zprávy přestaly „podbarvovat“ zvukem vyjmutým ze znělky Událostí, ale jako doplnění zprávy se začaly využívat autentické ruchy.

¹⁰⁵ Lokšík. In: Osvaldová a kol. 2011, s. 77

¹⁰⁶ Stejskalová 2007, s. 20

¹⁰⁷ „Studio“ je slangové označení pro text, kterým moderátor reportáž uvádí.

5.1.2.2 Využití infografiky

Významným prvkem, který se začal pod novým vedením ČT využívat, byla infografika a to nejen v reportážích, ale již ve zmiňovaném studiu plazma. Cílem zvýšeného využívání grafů, tabulek a map měla být jasnější a zřetelnější prezentace vybraných informací.

V rámci této analýzy jsem rozčlenil druhy infografiky do čtyř základních skupin. Je důležité podotknout, že k podobnému rozčlenění zpravodajské infografiky (pokud je mi známo) dosud nikdo nepřistoupil, proto jsem vytvořil vlastní kategorie, které jsou následující:

1) Statické animace – Jedná se o prvky, které se objevují v běžném kamerovém záběru a jsou do něj přidávány pomocí počítače. Ke statickým animacím můžeme zařadit různé tabulky, grafy, slova a slovní spojení, číslce nebo obrázky. (viz obr. 11)

2) Animační mapy – Jde převážně o animace, které využívají programu Google maps, jsou mu podobné, případně se jedná o jiné zpracování, které ukazuje místa na mapě nebo určitou trasu. (viz obr. 12)

3) Jednoduché animace (2D) – Tyto animace jsou podobné jako animační mapy pohyblivé, přesto jsou stejně jako ony plošné. Nesnaží se tedy v divákovi vyvolat pocit třetího rozměru. (viz obr. 13)

4) Animační rekonstrukce (3D) – Animace, které se nejvíce blíží svým zobrazením realitě. Snaží se v divákovi vyvolat pocit třetího rozměru a plasticity. (viz obr. 14)

5.1.2.3 Živé vstupy

Se zařazením studia plazma do téměř každého vydání Událostí výrazně narostl počet živých vstupů v celé relaci. V jednom vydání se toto studio využívalo pro vstupy i dvakrát. Kromě tohoto způsobu prezentace informací ale narostl i počet „běžných“ vstupů redaktorů z terénu, ačkoli ne vždy jich bylo využíváno při aktuálním dění. Při prodloužení stopáže tak plnily živé stupy kromě jejich základních informačních úlohu, ale i funkci ozvláštňujícího prvku, který nabourával ustálenou strukturu Událostí.

5.1.3 Obsahové změny

„Ve zpravodajství média veřejné služby vždy půjde o obsah. My jsme se s obsahem a stopáží snažili nastoupit od prvního dne, co jsme tady přišli.“¹⁰⁸ Pokud bych vycházel z tohoto konstatování ředitele zpravodajství Zdeňka Šámala, měl bych odhalit v Událostech po nástupu nového vedení ČT výraznou obsahovou změnu ve srovnání s předchozím „starým“ formátem.

Už v podkapitole 4.3.2 jsem uvedl, že v analýze nebudu zkoumat tematické oblasti „starých“ a „nových“ Událostí. Přesto jsou témata reportáží velmi významnou součástí obsahových změn, proto práce využije výňatek ze dvou analýz společnosti Media Tenor, který při analýze zpravodajství českých televizí zkoumal i tematickou strukturu Událostí. Rozbory jsou zpracovávány v kvartálech, což je z pohledu zkoumaných období Událostí výhodou.

K porovnání jsem vybral dva kvartály. Tím prvním je kvartál 2/2011, kdy byl ještě

¹⁰⁸ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

ředitelem ČT Jiří Janeček. Druhá analýza zahrnuje kvartál 1/2012. V té době fungovaly Události již pod novým vedením.

Graf č. 2: Tematická struktura Událostí (Q2/2011)¹⁰⁹

Graf č. 2 shrnuje patnáct tematických kategorií, které se v reportážích Událostí objevovaly během měsíců dubna, května a června roku 2011 nejčastěji a v kolika případech byly zmíněny. Podle analýzy Media Tenoru, získala kategorie „bezpečnost“ tak významné zastoupení především kvůli vládním přím o post ministra vnitra a následné výměně Radka Johna za Jana Kubiceho.

Graf č. 3: Tematická struktura Událostí (Q1/2012)¹¹⁰

Graf č. 3 dává přehled o patnácti nejčastěji prezentovaných tematických kategoriích v Událostech během ledna, února a března roku 2012. Výsledek kategorie „bezpečnost“ ovlivnil podle Media Tenoru sledovaný soudní proces s členy Věcí veřejných Vitem Bártou a Jaroslavem Škárkou. Nynější předseda strany Bárta byl obviněn z uplácení a jeho bývalý spolustraník z přijetí úplatku.

¹⁰⁹ Analýza zpravodajství České televize - Q 2 / 2011, s. 5. Dostupné na <http://img.ceskatelevize.cz/press/1943.pdf>

¹¹⁰ Analýza zpravodajství České televize - Q 1 / 2012, s. 5. Dostupné na <http://img.ceskatelevize.cz/press/2192.pdf>

V obou sledovaných obdobích se v první kategorii „bezpečnost“ projevila dvě velmi sledovaná témata, která se týkala významného ministerského postu a soudních jednání se dvěma poslanci za stranu Věci veřejné. Obě témata tak splňovala znaky pro informování ve veřejném zájmu, které se podle normativní teorie od televize veřejné služby očekává.

Přesto se druhá čtvrtina roku 2011 a první čtvrtina roku 2012 liší, a to počtem jednotlivých zmiňovaných témat. Při srovnání počtu zmínek o jednotlivých tematických kategoriích je výsledek jednoznačný. „Nové“ Události nabízely ve čtrnácti kategoriích z patnácti výrazně více zpráv než „staré“ Události.¹¹¹ Pouze v případě počtu témat „mezinárodních událostí“ si „nové“ Události pohoršily.

Z těchto údajů je možné usuzovat, že narostla obsahová náplň zpravodajství, prodloužila se stopáž a zvýšil se počet jednotlivých zpravodajských příspěvků. Tento úsudek potvrzují i data, která jsem uvedl už výše a týkaly se prodloužení vysílání Událostí, ale i širokému věnování se vybraným reportážím. Tvzení Zdeňka Šámala uvedené na začátku této podkapitoly je tedy pravdivé – stopáž a s tím spojený nárůst tematických obsahů se zvýšil. To se týkalo například regionálního a kulturního zpravodajství, které se v Událostech objevovalo výrazně častěji. „Nové“ Události se ale v porovnání se „starými“ rozšířily o jiné tematické kategorie jen minimálně.

5.1.3.1 Příběhové reportáže

Už na přelomu let 2006 a 2007, kdy se měnil formát Událostí, dostali redaktoři za úkol zpracovávat reportáže tak, aby používali konkrétní příklady a příběhy, jejichž prostřednictvím vysvětlí všeobecný problém nebo novinku. Tento postup se ale výrazněji neprosadil a příběhy se využívaly spíše nepravidelně a nekladl se na ně důraz.

Změnu v tomto směru přineslo nové vedení zpravodajství a celé ČT. „*My jsme tady vždycky volali po příbězích už před několika lety. Ted' je ale vyžadujeme důsledně.*“¹¹² Zdeněk Šámal dodává, že k jistým změnám nebyla za bývalého vedení České televize vůle.

¹¹¹ V případech kategorií, které nejsou porovnatelné přímo z grafů, které práce uvádí, vycházím z většího počtu kategorií v analýze společnosti Media Tenor.

¹¹² Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem. Na přelomu let 2006/2007 byl Zdeněk Šámal stejně jako nyní ředitelem zpravodajství.

„U příběhu je důležitá personifikace tématu, lidé ho pak vidí v konkrétní podobě.“¹¹³ Jako příklad takového příběhu uvádím reportáž, která se zabývala nárůstem infarktů mladých lidí, kterou Události odvysílaly 18. března 2012.¹¹⁴ Reportáž začínala takto: „Janovi je jen pětatřicet, přesto před půl rokem prodělal těžký infarkt.“ Po krátkém představení toho, co se stalo respondentovi a jaké měl potíže, pokračoval redaktor zobecněním problému. Kromě toho se v reportáži vyjadřovali následně i odborníci.

Divák se tak z příspěvků dozví odpovědi na základní žurnalistické otázky,¹¹⁵ ale informace mu jsou prezentovány na základě příběhu. I kvůli tomu reportáže zpracované touto formou vyžadovalo a vyžaduje současné vedení zpravodajství ČT po redaktorech velmi často. „Ze své podstaty komplikovaně popsatelné události [...] musí být srozumitelné na bázi interpretace „zdravým rozumem“ (common sence), tedy ne-specializovaným věděním.“¹¹⁶

Podle Zdeňka Šámala by se vždy mělo stavět na příbězích. „Na těch už stavěl Homér, na těch se stavělo v Antice, ve Středověku. Příběh je konkrétní vyjádření nějakého dění. V anglosaském světě se říká – No story, no glory.“¹¹⁷

Jedním ze smyslů příběhových reportáží byla snaha získat nové diváky, kteří Události postupně v průběhu let opouštěli. Jednou z příčin úbytku diváků bylo podle nového vedení ČT také to, jakým způsobem byly zpracovávány reportáže, které stály pouze na faktických informacích, který ale diváky neoslovovaly. „Zprávy veřejné služby postavené na faktech musejí ze své podstaty působit víc suše, méně divácky přívětivě, a jelikož většinová společnost skutečně není postavena na potřebě sdílet o životě fakta, nýbrž příběhy, diváků ubude.“¹¹⁸

Jak tvrdí Lapčík: „Zajištění porozumění (a tím i participace) ze strany publika je totiž podmínkou existence tohoto (zpravodajského – pozn. autora) diskurzu. Vysoce specializované zpravodajství přestane být zpravodajstvím, pokud mu nebudou členové

¹¹³ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹¹⁴ Reportáž je dostupná na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100318/obsah/194934-pacienti-i-lekar-podcenuji-infarkt-v-mladem-veku/>

¹¹⁵ Kdo? Co? Kdy? Kde? Jak? Proč?

¹¹⁶ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008, s. 192

¹¹⁷ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹¹⁸ Fridrich; Kvapilová, s. 195. In: Motal a kol. 2012

publika rozumět, protože nebude plnit svou základní funkci – nabízení konstrukcí sociální reality. “¹¹⁹ Podle bývalého ředitele zpravodajství ČT Milana Fridricha se společnost vyvíjí směrem k příběhům a to musí akceptovat také médium veřejné služby, které by mělo reflektovat kromě společenských témat také změny, ke kterým ve společnosti dochází.¹²⁰

5.1.4 Divácká sledovanost

Ještě jako kandidát na generálního ředitele ČT vyjadřoval Petr Dvořák před Radou ČT přesvědčení, že hlavní zpravodajská relace média veřejné služby by měla mít ambici stát se druhým nejsledovanějším zpravodajským pořadem na trhu. To by znamenalo, že by se měly Události dotáhnout a překonat zpravodajství televize Prima.

Po nástupu do funkce přistoupil Dvořákův tým k několika změnám, kterým jsem se již věnoval, a jak se ukázalo, Událostem se zřejmě i díky tomu podařilo zastavit negativní vývoj, kdy pořadu diváci dlouhodobě ubývali.¹²¹ Navíc se podařilo oslovit nové nebo staronové diváky. Jak je zřejmé z tabulky č. 8, sledovanost Událostem mírně rostla. „Dvořákovské“ Události za první čtvrtletí roku 2012 zaujaly o téměř 240 tisíc diváků více, než Události ve stejném období roku 2011, kdy vedl ČT Jiří Janeček.

Tabulka sledovanosti č. 8¹²²

Rating 2011/2012	<i>říjen</i>	<i>listopad</i>	<i>prosinec</i>	<i>leden</i>	<i>únor</i>	<i>březen</i>
Události	9,1 %	9,3 %	8,9 %	11 %	10,6 %	9,8 %
sledovanost v tisících	796	819	788	968	934	859

¹¹⁹ Lapčík, In: Schneider, Krausová 2008, s. 326

¹²⁰ Fridrich; Kvapilová, s. 195. In: Motal a kol. 2012

¹²¹ viz kapitola 4.4.2 Divácká sledovanost

¹²² Údaje sledovanosti vyplývají z interních analýz ČT.

5.2 Druhé analyzované období – Události: Jasně a spolehlivě

Petr Dvořák ve svém kandidátském projektu před volbou nového generálního ředitele ČT zdůraznil nutnost změn v Událostech. K těm nejvýraznějším přistoupil on a vedení zpravodajství ČT od 1. dubna 2012. Z formálního hlediska se jednalo zřejmě o největší změny od začátku vysílání Událostí v roce 1993. Změnilo se moderátorské obsazení a formát moderace, vedle toho také délka relace, studio Událostí, grafické pojetí a zčásti také obsahová náplň pořadu. Hlavní zpravodajská relace se navíc navenek začala prezentovat sloganem „*Události – Jasně a spolehlivě*“, který byl součástí pozdravu moderátora ve studiu. Podle ředitele zpravodajství ČT Zdeňka Šámala byly „dubnové“ změny určitým dotažením snahy z předešlých šesti měsíců poté, kdy se změnilo vedení ČT. „*Formální změny jsou velmi důležité z hlediska vnímání lidí, tím naznačujete, že se něco mění.*“¹²³

5.2.1 Personální změny v moderátorském týmu

Vedle formálních a obsahových změn, kterým se budu věnovat níže, doznaly „nové“ Události proměn i v jedné z nejdůležitějších oblastí televizního zpravodajství, a to v moderátorském obsazení.

Každá televizní stanice využívá k tomu, aby divák při zapnutí televize poznal, jaký program sleduje, své logo v horním rohu obrazovky. Dalším ze znaků, díky kterému si lidé téměř okamžitě uvědomí, že sledují například zpravodajství Novy, Primy nebo České televize jsou tzv. tváře televizní obrazovky. Tedy moderátoři nebo redaktori, jejichž obličeje jsou díky jejich oblíbenosti nebo dlouhodobé práci pro stejného zaměstnavatele symboly dané televizní stanice. Moderátoři mohou médium personifikovat. „*Mnohé pořady a typy pořadů zcela závisejí na moderátorovi jako prvku, který zajišťuje styčný bod s publikem. [...] Moderátor se stává dalším člověkem přítomným v obývacím pokoji. Jeho osobnost vytváří atmosféru pořadu – nevázanou, vážnou, poučenou, jakoukoliv jinou. Moderátor či moderátorka se stává vypravěčem hlavní dějové linie, která se před diváky v průběhu pořadu odvíjí.*“¹²⁴

¹²³ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹²⁴ Burton, Jiráček. 2001, s. 203

Dubnové změny přinesly úpravu formátu moderace. Dvojici moderátorů sedících za stolem nahradil jeden moderátor a jeden moderátor-reportér, který do studia přichází až v druhé části relace, kdy uvádí tzv. „Téma Událostí“. Kompletní proměna studia¹²⁵ znamenala, že z Událostí vypadl dominantní prvek studia, kterým byl moderátorský stůl a moderátoři tak při uvádění Událostí stojí.

Moderátorské dvojice, které uváděly Události v období, kdy byl ředitelem České televize Jiří Janeček a na začátku období nového ředitele Petra Dvořáka, byly tři. Už od roku 1999 moderovali Události Bohumil Klepetko a Iveta Toušlová. Další dvojici tvořili od roku 2000 Josef Maršál s Jolanou Voldánovou. Od roku 2003 uváděli hlavní zpravodajskou relaci ČT také Roman Pistorius a Marcela Augustová. Po dubnových změnách se tyto dvojice rozpadly.

Moderátorkou, která v Událostech pokračuje i po změnách formátu je **Marcela Augustová** (viz obr. 15). Ta uvádí kromě Událostí pravidelně také volební studia ČT. Vystudovala Fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy v Praze. Už během studií pracovala v tehdejší Československé televizi v oblasti tvorby pro děti a mládež. V roce 1994 se stala krajskou zpravodajkou v Liberci. Události uváděla poprvé v roce 1998.

Druhou tvář „nových“ Událostí je také staronová moderátorka tohoto pořadu **Jolana Voldánová** (viz obr. 16), která uvádí Události už od roku 1995. Získala cenu Novinářská křepelka za významný žurnalistický počin, kterou jsou oceňováni novináři do 33 let. Od prosince

¹²⁵ viz podkapitola 5.2.2.2 Virtuální studio

1989 pracovala v Československém rozhlasu. V redakci zpravodajství České televize pracuje od roku 1993.

Nováčkem v pozici moderátorky Událostí je **Aneta Savarová** (viz obr. 17), která začínala

v roce 2007 jako moderátorka zpravodajství na ČT24. V roce 2010 odešla do zpravodajské televize Z1, kde moderovala zprávy a věnovala se ekonomickému zpravodajství. V květnu roku 2011 se vrátila do České televize jako moderátorka poledních Událostí v regionech a později moderovala i zprávy na ČT24. Během studií na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy psala pro Mladou Frontu Dnes a Zlínský deník, kromě toho pracovala jako moderátorka zpráv v Rádiu Zlín a později také Českého rozhlasu 4 – Radia Wave.

Jediným mužem, který moderuje Události po změně formátu je **Jakub Železný** (viz obr. 18), který moderoval od roku 2007 pořad Události komentáře. S Českou televizí poprvé spolupracoval v roce 1999, od roku 2002 pro ni připravoval diskusní pořad Špona, uváděl i Dobré ráno s ČT a další pořady. V letech 1997 - 2002 spolupracoval s komerčními televizemi, od roku 1993 dosud také spolupracuje s Českým rozhlasem. Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, kde externě přednáší.

Nové moderátorské obsazení vybíral ředitel ČT Petr Dvořák společně s ředitelem zpravodajství Zdeňkem Šámalem, šéfredaktorem Událostí Petrem Mrzenou a editory Robertem Maleckým a Jakubem Szántó. Rozhodování ovlivnil i poradní hlas Víta Koláře, který dříve vedl jako šéfredaktor českou sekci BBC World Service. Mezi odbornými poradci byl i sociolog a mediální teoretik Jaromír Volek, novinářka Dana Schmidt a zpravodaj BBC v České republice Rob Cameron.

Ředitel zpravodajství Zdeněk Šámal uvedl v rozhovoru, který ČT následně předala médiím některé z důvodů výběru nových moderátorů Událostí. „*Marcela Augustová a Jolana Voldánová přesvědčily svým dlouhodobým a trvalým profesionálním výkonem, solidností a spolehlivostí. Jakub Železný je dynamický moderátor s významnou zkušeností z terénu. Umí vystupovat jako reportér i moderátor při zásadních společenských i politických událostech, což v uplynulých několika letech opakovaně dokazoval. Aneta Savarová je moderátorský talent, je nesmírně pracovitá a bezesporu dokáže zapůsobit na diváky.*“

K tomu, aby se kandidáti na moderátory mohli o novou pozici ucházet, museli splňovat mimo jiné minimálně pětiletou zkušenost z elektronického média na pozici reportéra nebo moderátora. Nový formát Událostí totiž chce moderátorů-reportérů využívat i v terénu v případě významných zpravodajských událostí, jakými jsou například prezidentské volby nebo důležité státní návštěvy.¹²⁶

5.2.2 Formální změny

Od října 2011 se postupně prodlužovala stopáž Událostí až na dubnových 48 minut, o víkendu měla relace kvůli prodloužené stopáži Branek, bodů, vteřin (BVV) o tři minuty méně. Kromě toho se proměnil celý zpravodajský blok, který začínal už v 18:56 částí „Události za okamžik“, kdy moderátor Událostí po krátké znělce poutal na jednu ze zpráv, kterou uvidí diváci v Událostech. Následně položil otázku a předal slovo moderátorovi Počasí, který byl v tu chvíli ve stejném studiu. Jednalo se o modifikaci postupu, ke kterému ČT přistoupila v lednu 2012. V 19 hodin začínaly Události, které končily nejčastěji v 19:48 tak, že moderátor Událostí položil otázku moderátorovi BVV, který byl stejně jako před tím moderátor Počasí ve studiu Událostí. Moderátor BVV poutal na reportáž sportovní relace a následně se moderátoři Událostí rozloučili s diváky. Po závěrečné znělce Událostí pokračoval blok „self promo“, na který navázaly BBV, které trvaly deset minut. ČT se tak rozhodla, že od dubna bude patřit doba od 19. do 20. hodin zpravodajství.

¹²⁶ Reportérské nasazení jednoho z moderátorů Událostí využila ČT například při prvním výročí úmrtí bývalého prezidenta ČR Václava Havla. (Vstup Jakuba Železného je dostupný na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000101218/obsah/235922-vstup-jakuba-zelezneho/>)

Prodloužení Událostí podle Zdeňka Šámala relaci neublížilo a argumenty,¹²⁷ že ČT není schopna naplnit pořad relevantním zpravodajstvím, byly a jsou podle něj liché. Navíc dodává velmi zajímavý a dosud nepublikovaný argument, že „Česká televize by tam neměla, co hrát. Do té doby, kdy byly Události do půl osmé a ve tři čtvrtě, kdy byly Branky, body, vteřiny, tak tam čtvrt hodinu velice cenného vysílacího času pálila v peci. My jsme se to rozhodli naplnit zprávami.“¹²⁸

5.2.2.1 Znělka a headliny

V předchozí podkapitole jsem uvedl, že zpravodajský blok začínal už čtyři minuty před 19. hodinou, a to krátkou předznělkou, která začínala odpočítáváním hodin, jak tomu bylo vždy v minulých letech. Zásadní rozdíl byl ale v tom, že kruhový hodinový ciferník nahradil digitální modročervený box, ve kterém ukazovaly čas bílé číslice. Na světle modrém pozadí za digitálním boxem byly bílými čtverečky vyobrazeny světadíly. Po této předznělce následoval již zmíněný krátký vstup moderátora Událostí a předpověď počasí.

Po předpovědi následoval krátký break a prostřih na moderátora Událostí, který uvedl tři headliny. Jejich text četl na kameru a za ním se promítaly obrázky k tématu, zároveň bylo využito grafického headlinu (viz obr. 19). Jednotlivé headliny byly odděleny tzv. stíračkou, tedy prvkem, který se objevoval i v samotné znělce Událostí.

Společně s headliny trvala znělka Událostí 40 sekund.

Znělka¹²⁹ začíná rozevřením obdélníkové červené plochy, ze které vystoupí průhledná zeměkoule, kde jsou kontinenty vyobrazeny shluky malých modrých obdélníků.

¹²⁷ Např. bývalý ředitel ČT Ivo Mathé uvedl v interním hodnocení, o které jej ČT požádala: „Ačkoli bych rád obhajoval zvolenou stopáž, „Události“ neměly sklouznout k magazínu; zpravodajství a zprávy mají své definice a i bez jejich znalostí divák posun vycítí. [...] Zvolený rozsah pořadu umožňuje větší počet zpráv a analytičtější vhléd do obsahu některých z nich, tato šance zůstala povětšinou nevyužita.“

¹²⁸ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹²⁹ Celá znělka včetně části „Události za okamžik“ je dostupná na <http://www.youtube.com/watch?v=EcDy8vk0bws>

Ty se v průběhu znělky otočí a jejich barva se změní na bílou, naopak okolí zmodrá. Mezi tím zeměkouli „skenují“ dvě červené plochy. Ty vznikly z té plochy, ze které na začátku znělky vystoupila zeměkoule. Jedna z těchto ploch změní směr a udělá již zmíněnou

stíračku obrazu. Za touto plochou vystupují do různých výšek „trojrozměrné“ hranoly, které byly na začátku jen plochami. Po této části znovu následuje stíračka, která změní obraz z obdélníkových ploch na celistvé

modré části znázorňující kontinenty a na nich jsou vyznačeny názvy velkých měst. Z těchto bodů vycházejí paprsky, které obloukem směřují do jednoho místa – Prahy (viz obr. 20). Paprsky následně překryje stíračka, ze které vznikne opět samostatná červená plocha, v níž je bílé písmeno U. Obdélníková plocha, která má zaoblené dva rohy, se roztáhne a vznikne z ní nápis UDÁLOSTI.

Kvůli hranolům, které vystupují z plochy, jsem tuto znělku označil jako „sloupcovou“. Ke stejnému postupu pojmenování jsem přistoupil u znělky, která se používala od ledna 2010 (viz podkapitola 4.3.1.1).

Znělka je dynamická, v audiální části začíná zvukem připomínající činely, na které navazuje trubka. Ta v různých tóninách provází celou znělku, která je doplněna slabým zvukem bicích a flétny.

Interpretace znělky je po několikerém zhlédnutí téměř jednoznačná. Stejně jako v předchozích znělkách se v ní objevuje prvek zeměkoule a světadílů, které „skenuje“ červená plocha, jež jak se později ukáže, představuje nový znak Událostí. To odkazuje k přehledu relace o celém světě. Sloupce, které vystupují do různých výšek, znázorňují události, ke kterým na různých částech světa dochází a stíračka (opět červená plocha) tyto události postupně shrnuje do sebe. Paprsky, které následně směřují z velkých měst do Prahy, symbolizují informace, které jsou zpracovány do jednoho celku, kterým mají být Události.

5.2.2.2 Virtuální studio

Na první pohled nejvýraznější proměnou prošlo v novém formátu Událostí studio. Po čtrnácti letech, kdy se vysílal pořad ze studia „před“ newsroomem, se hlavní zpravodajská relace ČT začala moderovat z virtuálního studia, které má necelých 100m²

(původní studio nabízelo moderátorům prostor asi 18m²). Ze stejného studia jako Události se moderuje také Počasí a Branky, body, vteřiny.

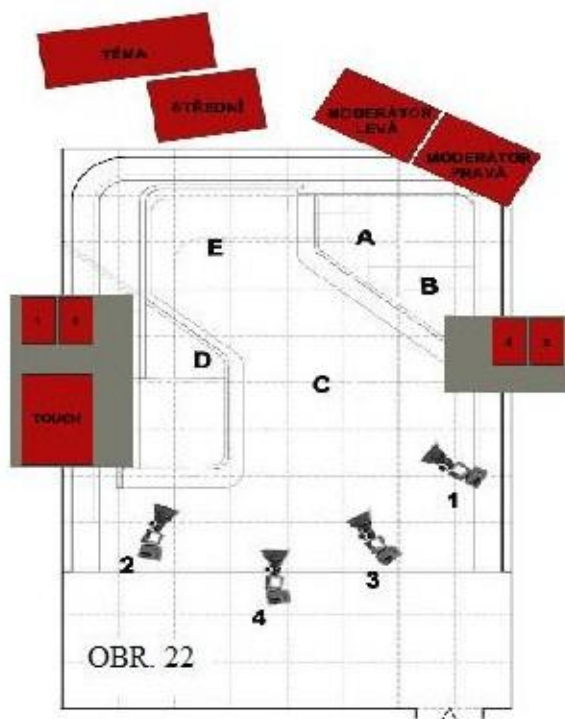
„Virtuální studio nebylo nejideálnější prostředí. Byla to ale nejlepší možnost z těch, které se nabízely. Kvůli omezeným prostorově-technickým možnostem studií zpravodajství

se přistoupilo k virtuálnímu studiu.“¹³⁰

Téměř všechny obrazové prvky ve studiu jsou počítačovým programem „naklíčované“ na zelenou plochu za moderátorem (srovnej obr. 21 a obr. 19). Skutečnými předměty ve studiu jsou pouze schodové stupínky, dva pulty, čtyři ploché obrazovky a plazmová obrazovka, která se využívá při doplňování reportáží, a to stejným způsobem jak je popsáno v podkapitole 5.1.1.1. Vše ostatní je doplněno počítačovým programem až přímo do vysílaného signálu.

Studio je snímáno čtyřmi kamerami (viz obr. 22), které jsou rozmístěny na různých místech a v různých pozicích. S tím souvisí několik možností rozdílných záběrů a míst (konkrétně pět – viz písmena v obrázku 22), odkud mohou moderátoři pořad uvádět. Pozice při, při kterých moderátor uvádí reportáže, živé vstupy nebo prezentuje čtenou zprávu, jsou jasně určené předem, což platí i o změnách pohledu moderátorů do jedné a následně druhé kamery. Celý formální scénář Událostí vychází z tzv. matrice vysílání, která určuje.

¹³⁰ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

5.2.2.3 Struktura Událostí

Nový formát Událostí výrazně proměnil i jejich strukturu. Hlavní zpravodajský pořad ČT se nově zaměřoval na tři velká témata, kterým byla věnována rozsáhlá stopáž. První dvě části se zařazovaly na úvod relace, třetí největší blok po půlhodině pořadu. Například 4. dubna¹³¹ měl první blok 9 minut. Hlavní zpráva dne byla uvedena breakem s textem „Vládní krize v koalici“. Tento blok byl zpracován z několika úhlů a v několika podobách. Téma mělo formou reportáže, čtené zprávy se synchronem, poté následoval živý vstup redaktora ČT, ve kterém byl vložen opět synchron. Dalším příspěvkem byla krátká reportáž a rozbor u plazmové obrazovky. Následoval tematicky související teaser,¹³² který poutal na „Téma Událostí“, které v relaci diváci ještě uvidí. Celý blok zakončila doplňující čtená zpráva a pouták na pořad Událostí, komentáře. Druhá část měla pětiminutovou stopáž. Téma bylo zpracováno formou dvojího živého vstupu a reportáže.

Živé vstupy se v první části Událostí začaly využívat pravidelně. Jednalo se o tzv. vstupy aktérů dne. ČT vybírala k jednomu z prvních dvou hlavních témat respondenty, kteří svými výpověďmi doplňovali příspěvky, které už byly v relaci vysílány. Takové krátké interview (nejčastěji dvě otázky) se používalo a používá jako prvek, který má několik funkcí. Prostřednictvím vstupu aktéra dne upozorňují Události na exkluzivitu výpovědi pro ČT, legitimizují a rozvíjejí předešlé příspěvky. Živý vstup má také vyvolat dojem, že výpověď respondenta nebyla pozměněna, jedná se tedy o autentizaci.

Po těchto blocích ale nedodržoval pořad jasnou tematickou strukturu. Vedle sebe se objevovaly reportáže se zahraniční, ale i domácí tematikou, mezi něž byly vkládány čtené zprávy, které byly velmi často doplňovány synchronem. *„Řazení do rubrik není nikde ve světě. Řadíme zpravodajství tak, abychom zdůraznili přítomnost důležitých věcí, ale abychom zároveň udrželi diváckou pozornost. Diváckou pozornost udržíte v takto dlouhé relaci tak, že měníte rytmus.“*¹³³ Kromě již zmíněného teaseru, se v Událostech dále využíval blok tří poutáků na další reportáže, který byl zařazován v polovině relace.

¹³¹ Události vysílané 4.4.2012 jsou dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100404/>

¹³² Teaser byla novinka, kterou od dubna 2012 Události využívaly. Jednalo se o krátkou upoutávku na to, co diváci v relaci ještě uvidí. V teaseru nejčastěji vystupoval moderátor-reportér, a to v prostředí, které bylo specifické pro danou reportáž. Jednalo se tedy o specifickou formu stand-upu.

¹³³ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

Jasně vymezenou a časově ukotvenou částí byl blok „Téma Událostí“ zařazovaný v 19:30, na který bylo poutáno už v úvodu pořadu. „Tématu Událostí“ byla většinou určena podobně dlouhá stopáž, jako prvním dvěma blokům z úvodu pořadu. „Téma Událostí“ spoluuváděl moderátor-reportér (viz obr. 23), který do studia přišel až kvůli tomuto bloku. Ten se většinou skládal z reportáže, živého vstupu a rozboru u plazmové obrazovky. V dalším pokračování pořadu moderátor-reportér ve studiu zůstával a podílel se na uvádění dalších reportáží, a to takovým způsobem, že se moderátoři ve čtení studiového textu uvozující reportáž střídali.

Využití moderátora-reportéra je v českém mediálním prostředí naprostou novinkou, Česká televize se tímto prvkem výrazně odlišila od zpravodajství konkurenčních stanic.

Zařazování teaserů v první části relace a bloku „Téma Událostí“ v půl osmé mělo jednoznačný cíl, a to udržet diváky, tak aby nepřepnuli na konkurenční zpravodajský pořad. *„Vhodně zvolené Téma Událostí znamená, že lidé nepřecházejí na Novu. Abychom tu relaci vyvážili, když na začátku máte jedno velké téma, tak nemůžete dát hned potom další, protože bychom tu relaci přetížili, protože lidé vyžadují určitou dynamiku.“*¹³⁴

Prodloužení stopáže Událostí neznamenal nárůst počtu příspěvků, kterých se v Událostech vysílalo průměrně 25. Příčinou bylo to, že některé reportáže byly prodlouženy, zatímco některé měly kratší stopáž, což umožnilo především nárůst regionálních témat.

Kromě poutáků a teaserů uvnitř pořadu, začaly Události od dubna využívat na konci pořadu také „poutáků na další den“, který byly v titulku nazvané jako „Dál sledujeme“. Jednalo se o „headlinové“ představení dvou témat, které Události budou sledovat a informace o nich přinesou následující den. Do zpravodajství se tímto postupem dostala určitá míra seriality ve stylu „příště uvidíte“.

¹³⁴ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

5.2.2.4 Nová grafika

Změna grafického pojetí Událostí se týkala především nové znělky a také studia pořadu. Vedle těchto změn, kterým se věnují předešlé podkapitoly, se ale upravila i infografika relace. Události upustily od využívání grafického headlinu, což kromě toho, že reportáž nebyla na jejím začátku označena titulkem, znamenalo, že se již neuvádělo ani jméno redaktora a kameramana, kteří reportáž zpracovali. Grafické titulky se tak využívaly pouze u poutáků (viz obr. 19) a při uvádění jmen respondentů v reportážích nebo živých vstupech. Události také sjednotily barevnou kombinaci všech grafických prvků (titulků, tabulek, grafů atd.). Stabilně se začala využívat modrá, červená a bílá barva.

Stejně jako v předešlých podobách Událostí využívaly i ty „nové“ při breacích výseku ze znělky. Konkrétně šlo o tzv. stíračku, o které jsem mluvil v podkapitole 5.2.2.1.

5.2.3 Obsahové změny

Obsahovými změnami prošly Události už před dubnovými úpravami. Tematický zaměřením se ale „nové“ Události od „starých“ významně neodlišovaly.¹³⁵ To kritizoval např. bývalý ředitel ČT Ivo Mathé: „*Ačkoli nemám rád klišé o „vítězství formy nad obsahem“, nové Události zbytečně takový dojem a poznámky vyvolaly.*“¹³⁶

Prodloužená stopáž dala pořadu příležitost, aby redaktoři věnovali vybraným tématům větší prostor. „*Nám to umožnilo pracovat s žánry a tématy, které se dřív do Událostí nedostaly.*“¹³⁷ Jednalo se například o analýzy, kromě běžných živých vstupů redaktorů také živé vstupy „aktérů dne“ nebo stand-upové reportáže (viz dále). Některá témata se navíc objevovala v Událostech častěji, a to především zpravodajství z regionů, kultury a ekonomiky. ČT začala častěji využívat i reportáží nebo jejich částí od svých zahraničních zpravodajů. Podle generálního ředitele ČT Petra Dvořáka to v praxi znamená, „*že měsíčně odvysíláme například 400 minut zahraničního zpravodajství nebo více než 200 minut zpráv z kultury. A právě to dává zpravodajství veřejné služby nezpochybnitelný*

¹³⁵ Viz podkapitola 5.1.3 Obsahové změny

¹³⁶ Citace je vybrána z interního hodnocení, o které ČT Iva Mathé požádala po měsíci vysílání.

¹³⁷ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

význam a odlišuje jej od komerčního sektoru.“¹³⁸

Události začaly využívat také nový reportážní prvek, a to tzv. stand-upovou reportáž.¹³⁹ Ta stojí stejně jako stand-up na pomezí formálních a obsahových změn. Jedná se o zpracování příspěvku především prostřednictvím stand-upů redaktora, případně využití gerojů a velmi omezeného (někdy i žádného) počtu synchronů. Stopáž takového reportáže nepřesahovala jednu minutu. „Stand-upová reportáž nám začala fungovat, zejména v okamžicích, kdy je potřeba něco rychle zpracovat, kdy to místo je atraktivní, ale obrázků, které tam získáte je málo na to, abyste z nich udělali dobrou koncipovanou reportáž. Je to ideální žánr, kterým můžete řešit určité situace. Zjistili jsme, že většina našich lidí to umí a my s tím umíme dramaturgicky pracovat.“¹⁴⁰

5.2.4 Divácká sledovanost

Několik týdnů dopředu avizovaná změna formátu Událostí přilákala k televizním obrazovkám prvního dubna 2012 o téměř 200 tisíc diváků více než předešlý den. Zatímco v sobotu 31. března se na Události dívalo 857 tisíc lidí, v neděli 1. dubna to byl 1 056 000 diváků, což znamenalo sledovanost 12,1%.

Jak ale ukazuje tabulka č. 9, v dalších dnech se začala sledovanost Událostí propadat a ve srovnání s dalšími zpravodajskými pořady ČT ztrácela. Z porovnání sledovanosti Událostí za období duben – červen 2011 a duben – červen 2012 vyplývá, že na „nové“ Události se dívalo o 26 tisíc lidí více.¹⁴¹

<u>Tabulka sledovanosti č. 9</u>	<u>2.4.2012</u>	<u>5.4.2012</u>	<u>12.4.2012</u>
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	1 900 000	1 897 000	2 043 000
<i>Události (ČT)</i>	808 000	762 000	793 000
<i>Zprávy FTV Prima</i>	860 000	894 000	922 000

¹³⁸ Dvořák 2012

¹³⁹ Příklad Stand-upové reportáže. Od času 18:45 na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/213411000100221/>

¹⁴⁰ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹⁴¹ Údaje sledovanosti vyplývají z interních analýz ČT.

5.3 Třetí analyzované období – 10 měsíců od „nového“ začátku

Jako závěrečné období analýzy Událostí pod vedením generálního ředitele Petra Dvořáka jsem zvolil leden 2013, což je deset měsíců poté, kdy se celkově proměnil formát hlavní zpravodajské relace České televize. Tato část se nebude věnovat kompletní analýzou „nových“ Událostí, protože nedošlo k výrazné obměně formátu, jako tomu bylo např. v lednu 2007 nebo 2010. Cílem této části je popsat rozdíl v tom, jak vypadaly „nové“ Události v dubnu 2012 a jak na začátku roku 2013. *„Prvního dubna jsme nepředstavili hotový finální produkt, ale produkt, který je dál potřeba zlepšovat a vyvíjet. Trvalo dalšího půl roku, než jsme vychytali mouchy, které se nám nelíbily nebo neosvědčily.“*¹⁴² Jak vyplývá z tvrzení ředitele zpravodajství Zdeňka Šámala, relevantním obdobím ke srovnání vývojových změn Událostí by mohl být právě leden 2013.

Česká televize si zpracovala po třech měsících vysílání „nových“ Událostí interní analýzu, na jejímž základě docházelo k některým úpravám.

5.3.1 Formální změny

Z analýzy, kterou si zpracovala ČT, vyplynulo několik záporných poznatků, které se týkaly především formální části Událostí. Na základě těchto výsledků došlo k některým změnám.

Moderátoři přestali na začátku relace využívat slogan: „Události – Jasné a spolehlivé“. Mělo jít o charakteristiku nového formátu Událostí. Slogan měl podle Zdeňka Šámala smysl pouze při startu nové podoby relace, proto se od něj v červenci upustilo.¹⁴³

Kvůli velkému množství poutáků se přestalo využívat teaserů, které odkazovaly k třetímu velkému bloku zařazenému od 19:30. S tím souvisí i změna pojetí bloku „Téma Událostí“, ten se začal věnovat prvnímu nebo druhému tématu z úvodní části relace a dál ji rozvíjel. Upustilo se tak od zaměření se na tři velká témata, ale preferovány byly dvě, ovšem jedno z nich ve dvou blocích.

Události se vrátili k předešlému využívání grafických headlinů na začátku reportáže. V grafickém headlinu bylo uváděno krátké textové označení reportáže.

¹⁴² Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

¹⁴³ Informace vyplynula z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem.

„Novým“ Událostem byla vytýkána také nejasná pozice moderátora-reportéra. Ten přicházel od dubna do studia, kvůli bloku „Téma Událostí“, ovšem i po jeho skončení zůstával ve studiu a spolumoderoval relaci. To už v lednu neplatilo. Moderátor-reportér po příchodu do studia uvedl společně s jeho kolegou první příspěvek bloku, poté se ale věnoval už jen dokončení moderování dané tematické oblasti a v další části Událostí se už neobjevil, takže relaci zakončil pouze moderátor, který byl ve studiu od začátku pořadu.

Události ve větší míře začaly využívat živých vstupů, a to jak redaktorů, tak především „aktérů dne“. Tyto živé přenosy měly často podobu dvojího vstupu, kdy k tématu podávali informace dva hosté, a to formou zastoupení jedné a druhé strany „sporu“. S nárůstem živých vstupů se ale také snižoval počet odvysílaných reportáží, a to také proto, že jednotlivé příspěvky měly rozšířenou stopáž. Průměrně se tak v jedné relaci odvysílalo dvacet zpráv, které ale měly rozsáhlejší informační potenciál. Méně se naopak využívaly čtené zprávy se synchrony.

5.3.2 Obsahové změny

V obsahové části se dubnové a lednové Události téměř nelišily. Tematická struktura, které se Události věnovaly, si udržovala dlouhodobou kontinuitu. Rozdíl byl ovšem v četnosti reportáží, které se vybrané tematické oblasti věnovaly.

Podle interní analýzy ČT, která porovnávala obsahové zaměření pořadu v druhém kvartálu let 2011 a 2012, se v Událostech velmi výrazně zvedl počet regionálních příspěvků, kterým byla věnována až čtvrtina celého vysílacího času pořadu. Zatímco se v dubnu až červnu 2011 odvysílalo v Událostech 180 příspěvků s regionální tematikou, o rok později už to bylo 450 reportáží

Druhou tematickou oblastí s nejvyšším nárůstem reportáží byla kultura. V každé relaci druhého kvartálu 2012 se objevily průměrně dvě reportáže z kulturní oblasti. Celkem bylo za toto období odvysíláno v Událostech necelých 200 reportáží s kulturním zaměřením, což je dvojnásobek oproti roku 2011.

Stejně jako kulturní oblasti, tak i ekonomiky se týkal nárůst odvysílaných reportáží o 50%, ovšem v tomto případě se jednalo o výrazně méně reportáží. V dubnu až červnu 2011 vysílaly Události 30 reportáží s ekonomickým zaměřením, o rok později to bylo 45 příspěvků. Mírně narostl také počet reportáží s domácí i zahraniční tematikou. Tento trend

jednoznačně souvisel s prodloužením stopáže Událostí. Zatímco v druhém kvartále roku 2011 trvaly Události průměrně půl hodiny, o rok později to bylo 47 minut.

5.3.3 Divácká sledovanost

Před nástupem Petra Dvořáka do pozice generálního ředitele ČT sledovanost Událostí dlouhodobě klesala a hlavní zpravodajská relace ČT v diváckém zájmu zaostávala za zpravodajstvím Primy a Novy. Poté, kdy se Dvořák ujal funkce, se propad sledovanosti v ročním srovnání zastavil a Události začalo sledovat více diváků. Z tabulky č. 10 je zřejmý nárůst počtu diváků Událostí v přechodu od letních měsíců do zimy.

Tabulka sledovanosti č. 10¹⁴⁴

Rating 2012/2013	<i>červenec</i>	<i>srpen</i>	<i>září</i>	<i>říjen</i>	<i>listopad</i>	<i>prosinec</i>	<i>leden</i>
Události	7,7 %	7,1 %	8,3 %	9,7 %	9,8 %	9,9 %	11,6 %
sledovanost v tisících	679	629	735	845	860	869	1 009

Tabulka č. 11 nabízí srovnání hlavních televizních zpravodajských relací v náhodně vybraných dnech konce roku 2012 a začátku roku 2013. Velký nárůst v lednu 2013 může být způsoben udělením prezidentské amnestie a zájmem lidí o informace spojené s tímto institutem. Srovnání televizního zpravodajství ukazuje, že ČT v některých dnech zpravodajství Primy dohání, ale na trvalé druhé místo Události prozatím ztrácejí.

Tabulka sledovanosti č. 11¹⁴⁵	<i>27.10.2012</i>	<i>27.11.2012</i>	<i>27.12.2012</i>	<i>27.1.2013</i>
<i>Televizní noviny (Nova)</i>	1 610 000	1 969 000	1 911 000	1 744 000
<i>Události (ČT)</i>	971 000	861 000	850 000	1 308 000
<i>Zprávy FTV Prima</i>	989 000	996 000	937 000	1 191 000

¹⁴⁴ Údaje sledovanosti vyplývají z interních analýz ČT.

¹⁴⁵ Údaje sledovanosti jsou dostupné na <http://mediamania.tyden.cz/rubriky/statistiky/>

6. Závěr

V úvodu této práce jsem využil českého přísloví „Když dva dělají totéž, není to totéž“, které mělo ve zkrácené podobě charakterizovat zaměření tohoto textu. A jak ukázala analýza hlavní zpravodajské relace České televize, toto přísloví platí dvakrát tolik v případě podoby Událostí, které měli možnost sledovat diváci v období, kdy byl generálním ředitelem České televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák.

Ono „dvakrát“ platí především v rovině formálních rozdílů mezi „starými“ a „novými“ Událostmi. Druhý úhel se týká toho, jakým moc zaujaly jednotlivé relace diváky.

6.1 Závěrečné srovnání

Z výše uvedených hledisek sledovaného vývoje Událostí vyplývá, že Petr Dvořák a jeho spolupracovníci dokázali proměnit Události do takové podoby, která oslovila nové diváky. „Nové“ Události se proměnily na formální úrovni nejvýraznějším způsobem od počátku jejich vysílání v roce 1993. Právě formální úpravy se ukázaly jako nejvýraznější rozdíl mezi „novými“ a „starými“ Událostmi.

Velký vliv na této proměně má ředitel zpravodajství ČT Zdeněk Šámal, který dokázal využít zkušeností ze svého předešlého působení v České televizi. V roce 2006 Zdeněk Šámal jako ředitel zpravodajství velmi úzce spolupracoval s tehdejším generálním ředitelem ČT Jiřím Janečkem na proměnách, kterými od Nového roku 2007 Události prošly. „Nová“ podoba hlavní zpravodajské relace ČT se tak díky Šámalovi mohla vyvarovat chyb, kterými si pořad prošel po změnách na přelomu let 2006/2007.

Jednalo se například o neúspěch při využívání virtuálního studia, které mělo být od počátku roku 2007 prostředkem k rozvíjení některých témat, kterým se Události věnovaly. Složitost virtuálního studia a časově velmi náročná příprava před jeho využitím znamenala jeho faktický konec. Pozitivních prvků virtuálního studia se podařilo využít „novým“ Událostem při tvorbě nového studia, odkud se pořad začal vysílat od 1. dubna 2012.

Dalším výrazným rozdílem formálního charakteru byla změna moderace Událostí. Zatímco v devadesátých letech přistoupila Česká televize na základě průzkumů k tomu, že relaci začali uvádět dva moderátoři, „nové“ Události jsou charakteristické tím, že jsou

uváděny jedním moderátorem, kterého ve druhé části relace doplní pro vybraný blok zpráv moderátor-reportér.

Po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele ČT se začaly Události prodlužovat a jejich stopáž dosáhla 48 minut. Jak se ale v mnoha případech ukázalo, dynamika, o kterou nové vedení České televize usilovalo v Událostech, se tímto prodloužením výrazně omezila. Místo většího prostoru k předávání informací, Události nevyužily, a to především kvůli jejich nejasné struktuře, která byla u „starých“ Událostí díky kratší stopáži přehlednější, ačkoli ani zde se reportáže pravidelně neobjevovaly v tematických blocích. Tento problém se opakuje v Událostech dlouhodobě, nové vedení České televize ale tvrdí, že není možné pracovat s televizním zpravodajstvím jako při řazení novinových článků do rubrik.

Informace nabízely „nové“ Události díky delší stopáži v prodloužených analytických blocích, které se zabývaly vybranými tématy. Tyto prodloužené bloky tvořily nejčastěji reportáže, analytické příspěvky u plazmové obrazovky nebo živé vstupy redaktorů případně „aktérů dne“. V tomto ohledu nabízely „nové“ Události velmi výrazně více informací než kolik byly schopné nabídnout například Události v roce 2007.

Na tomto porovnání je zřejmé, jak se televizní zpravodajství během let vyvíjelo. I kvůli tomuto porovnání jsem v práci zařadil podkapitulu, která se alespoň částečně věnuje podobám Událostí od počátku jejich vysílání v průběhu devadesátých let.

Při porovnání dvou ředitelských období Událostí je zřejmé, že „nové“ Události se snaží působit dynamicky, což podporuje to, že jsou schopny poměrně velmi dobře a operativně reagovat na aktuální dění. Tato charakteristika bývalému konceptu Událostí chyběla.

Velmi podobný základ mají oba analyzované bloky „nových“ a „starých“ Událostí v obsahové rovině. Vyplývá to z toho, že médium veřejné služby by se mělo řídit určitými stereotypy při výběru obsahové náplně. To se ukázalo i v samotné analýze, projevilo se sice, že „nové“ Události věnují některým tématům výrazně více času, než dřívější formát, to ale souviselo s výrazným rozdílem stopáže, které měly a mají jednotlivé relace k dispozici. Dvořákův tým se různými postupy snažil o obsahovou specifickou „nových“ Událostí, ta ovšem ve většině případů přecházela k formálním aspektům, které ovlivňovaly obsahovou podobu relací – jedná se například o využití stand-upových reportáží.

Třetím bodem, který je ve srovnávání „starých“ a „nových“ Událostí velmi důležitý, je sledovanost pořadu. Novému vedení České televize a zpravodajství se podařilo

zastavit propad sledovanosti Událostí, což byl dlouhodobý trend, který nedokázal ve své době Jiří Janeček a jeho spolupracovníci vyřešit ani různými snahami o posílení sledovanosti relace, jako bylo například využití upoutávek na Události uvnitř Událostí. I když není sledovanost pro pořady médií veřejné služby tak důležitá, jako v případě komerčních subjektů, představuje určitou odpověď na to, jak lidé daný pořad vnímají. Petr Dvořák při své kandidatuře do funkce generálního ředitele České televize označil posílení sledovanosti za jeden z aspektů, který by se chtěl vylepšit. „Novým“ Událostem se podařilo postupně získávat nové diváky. Především od konce roku 2010 se začaly Události postupně vyrovnávat sledovanosti zpravodajství televize Prima, které je v tomto ohledu největším konkurentem České televize.

Odpověď na otázku v názvu této práce, tedy jestli byly Události pod vedením generálního ředitele Jiřího Janečka a následně Petra Dvořáka stejné nebo jiné,¹⁴⁶ nelze jednoznačně zodpovědět. Jak ukázala tato práce, v mnohých aspektech, které se týkaly především obsahové povahy, byly Události pod vedením Petra Dvořáka „starým“ Událostem velmi podobné. Po formální stránce byly „oba“ pořady značně odlišné. Tyto rozdíly vyplývají z dlouholetého vývoje pořadu. Velmi dobře to jde vidět na proměnách Událostí i v období, kdy měla Česká televize stejné vedení a generálního ředitele. Ve většině případů se Události vyvíjely pozvolným vývojem, ale zároveň došlo k některým skokovým proměnám, které rozdíly mezi vybranými obdobími zvýrazňovaly.

Jedním z důvodů, proč jsem přistoupil ke zpracování této práce a zkoumání tématu bylo to, že vůbec poprvé v historii České televize se jejím generálním ředitelem stal člověk, který dříve působil ve vedoucí pozici komerční televize. Zajímalo mě tedy, jestli se v průběhu analýzy Událostí neobjeví některé náznaky nebo zřejmý odkaz na to, že Petr Dvořák dříve působil jako generální ředitel televize Nova.

Dvořák si po svém nástupu do funkce přivedl do České televize několik svých bývalých spolupracovníků, což se týkalo také příchodu vybraých redaktorů, kteří dříve pracovali na Nově. Na obsahové úrovni ale podle analýzy k výraznému projevu „komerciality“ nedošlo.

¹⁴⁶ Jedná se o odkaz na slogan „Jasně a spolehlivě“ Událostí využívaný od dubna 2012.

6.2 Další možný vývoj

Vzhledem k využití kvalitativních postupů, prostřednictvím nichž byla zpracována tato práce, by bylo zajímavé zaměřit se v budoucnu na téma prostřednictvím kvantitativních metod. V tomto případě se nabízí velká škála možných prvků, které by se daly zkoumat a porovnávat. Z hlediska částí, které jsem v práci analyzoval já, by mohla zajímavé výsledky přinést kvantitativní analýza zaměřená na strukturu Událostí, v rámci které by se mohl zjišťovat počet a forma příspěvků v jednotlivých relacích. Vzhledem k vývoji stand-upových reportáží by se dalo zkoumat i využívání tohoto prvku ve zpravodajství. Kvantitativní část by byla vhodným doplněním této práce, vznikl by tak ucelený soubor materiálů, který by se věnoval Událostem „s“ a „před“ Dvořákem.

7. Seznam použité literatury

BIGNELL, J: *Media Semiotics. An Introduction*. Manchester: Manchester University Press 2002.

BOYD, A.: *Broadcast Journalism*, London: Heinemann Professional 1988.

BURTON, G.; JIRÁK, J.: *Úvod do studia médií*, Brno: Barrister & Principal 2001.

ČERNOUŠEK, M: *Mediální mnohoznačnost číselných operací*. IN: KONČELÍK a kol.: *Rozvoj české společnosti v Evropské unii III. Média, Teritoriální studia*, Praha: Matfyzpress 2004.

DAHLGREN, P.: „*Beyond Information: TV News as a Cultural Discourse*.“ IN: *New Directions in Journalism Research*, Stockholm: Journalisthögskolan i Stockholm skriftseria: 1985

FRIDRICH, M.; KVAPILOVÁ, P.: *ČT24 jako otevřená televize*. IN: MOTAL, J. a kol.: *Nové trendy v médiích II.: Rozhlas a televize*, Brno: Masarykova univerzita 2012

HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum : základní metody a aplikace*, Praha: Portál 2005.

HROCH, M.: *Úvod do studia dějepisu*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1985.

JIRÁK, J; KÖPPLOVÁ, B.: *Média a společnost*, Praha: Portál 2009.

LAPČÍK, M., *Diskursivní kontury televizního zpravodajství*. IN: FORET, M., LAPČÍK, M., ORSÁG, P.: *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*, Olomouc: UPOL: 2008.

LAPČÍK, M.: *Ambivalentní charakter TV zpravodajství jako „intermediálního textu“*. IN: SCHNEIDER, J.; KRAUSOVÁ, L.: *Intermedialita: Slovo – Obraz – Zvuk*, Olomouc: UPOL 2008.

LOKŠÍK, M.: *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. IN: OSVALDOVÁ, B. a kol.: *Zpravodajství v médiích*, Praha: Karolinum 2011.

NEKOLA, M.; GEISLER, H.; MOURALOVÁ, M.: *Současné metodologické otázky veřejné politiky*, Praha: Karolinum 2011.

OSVALDOVÁ, B. a kol.: *Zpravodajství v médiích*, Praha: Karolinum 2011.

PITTERMANN, J.; SATURKOVÁ, J.; ŠNÁBL, V.: *(Prvních) 10 let České televize*, Praha: Česká televize 2002.

STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J.: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*, Boskovice: Albert 1999.

ŠMÍD, M.: *Diskuse o vysílání veřejné služby v evropském kontextu*. IN: KONČELÍK a kol.: *Rozvoj české společnosti v Evropské unii*, Praha: Matfyzpress 2004.

ŠMÍD, M.: *Diskuse o vysílání veřejné služby v evropském kontextu*. IN: KONČELÍK a kol.: *Rozvoj české společnosti v Evropské unii III. Média, Teritoriální studia*, Praha: Matfyzpress 2004.

ŠOLTYS, O., *Melounizace a bublinizace znělek*. IN: FORET, M., LAPČÍK, M., ORSÁG, P.: *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*, Olomouc: UPOL 2008.

ŠOLTYS, O.: *Mytém světla jako hloubkový sém televizních zpravodajských znělek*. IN: KONČELÍK a kol.: *Rozvoj české společnosti v Evropské unii III. Média, Teritoriální studia*, Praha: Matfyzpress 2004.

Novinové články:

DVOŘÁK, P.: *Události ČT? Změna byla nutná*, IN: Mladá fronta Dnes, 17.4.2012

HALADA, A.: *Jolana: Bude pršet, Aleno?*, IN: Literární noviny, 16.2.2012

8. Seznam internetových zdrojů

AUST, O.: *Na změnách vydělala Nova*, 2007 Dostupné z

<http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=184400>

JEDLIČKOVÁ, J.: *Animace v televizním zpravodajství – Funkce a úloha animace ve zpravodajské relaci*, 2009. Dostupné z <http://25fps.cz/2009/animace-v-televiznim-zpravodajstvi--funkce-a-uloha-animace-ve-zpravodajske-relaci/>

Lidovky.cz: *Novým ředitelem ČT je Petr Dvořák, exšéf Novy*. Dostupné z

http://www.lidovky.cz/volba-noveho-sefa-ceske-televize-do4-/media.aspx?c=A110921_103541_ln-media_ogo

Posudek oponenta bakalářské práce *Proměna Událostí ČT v novém vysílacím čase*.

Dostupné z http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/

STEJSKALOVÁ, R.: *Proměna Událostí ČT v novém vysílacím čase*, Brno 2001

(bakalářská práce). Dostupné z [http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka -
_Udalosti_definitivni_14052007.pdf](http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka_-_Udalosti_definitivni_14052007.pdf)

ŠMÍD, M.: *Vysílání České televize v roce 2011 z pohledu plnění úkolů veřejné služby*, 2012. Dostupné na [http://img2.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-
ct/dokumenty/vysilani-ceske-televize-v-roce-2011-z-pohledu-plneni-ukolu-verejne-
sluzby.pdf](http://img2.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/dokumenty/vysilani-ceske-televize-v-roce-2011-z-pohledu-plneni-ukolu-verejne-sluzby.pdf)

Další odkazy:

Analýzy zpravodajství českých televizí. Dostupné z [http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-
ct/press/analyza-zpravodajstvi-a-publicistiky/](http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/analyza-zpravodajstvi-a-publicistiky/)

Kodex ČT. Dostupné na [http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-5-pece-o-
informace-ve-zpravodajstvi-a-aktualni-publicistice/](http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-5-pece-o-informace-ve-zpravodajstvi-a-aktualni-publicistice/)

Repríza úvodu Událostí z 1.1.1993. Dostupné z

<http://www.youtube.com/watch?v=baRX8DaDK5Y>

Repríza úvodu Událostí z 15.4.1994. Dostupné z

<http://www.youtube.com/watch?v=ymYaj2mbcbw>

Televizní krize v ČT. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceska-televize-od-r-1993/krize/>

Videoarchiv České televize. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/podle-data-vysilani/>

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

Zdroj údajů sledovanosti. Dostupné z <http://mam.ihned.cz/>

Znělka Událostí 2012. Dostupné z <http://www.youtube.com/watch?v=EcDy8vk0bws>

9. Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obr. 1 Studio Událostí - rok 1993, str. 30

Obr. 2 Studio Událostí - rok 1994, str. 31

Obr. 3 Znělka Událostí - rok 2006, str. 35

Obr. 4 Virtuální studio - rok 2007, str. 38

Obr. 5 Znělka Událostí - rok 2007, str. 42

Obr. 6 Studio Událostí - rok 2009, str. 44

Obr. 7 Znělka Událostí - rok 2010, str. 45

Obr. 8 Studio Událostí - rok 2010, str. 46

Obr. 9 Breaky - rok 2010, str. 47

Obr. 10 Studio plazma - rok 2011, str. 57

Obr. 11 Statická animace - rok 2011, str. 60

Obr. 12 Animační mapy - rok 2011, str. 60

Obr. 13 Jednoduché (2D) animace - rok 2011, str. 60

Obr. 14 Animační rekonstrukce (3D) - rok 2011, str. 61

Obr. 15 Marcela Augustová - rok 2012, str. 67

Obr. 16 Jolana Voldánová - rok 2012, str. 67

Obr. 17 Aneta Savarová - rok 2012, str. 68

Obr. 18 Jakub Železný - rok 2012, str. 68

Obr. 19 Studio Událostí - rok 2012, str. 70

Obr. 20 Znělka Událostí - rok 2012, str. 71

Obr. 21 Studio Událostí - rok 2012, str. 72

Obr. 22 Plán studia - rok 2012, str. 72

Obr. 23 Moderátor-reportér - rok 2012, str. 74

Tabulka sledovanosti č. 1 - rok 2006, str. 41

Tabulka sledovanosti č. 2 - rok 2007, str. 41

Tabulka sledovanosti č. 3 - rok 2007, str. 42

Tabulka sledovanosti č. 4 - rok 2009, str. 51

Tabulka sledovanosti č. 5 - rok 2010, str. 52

Tabulka sledovanosti č. 6 - rok 2008 – 2011, str. 54

Tabulka sledovanosti č. 7 - rok 2011, str. 54

Tabulka sledovanosti č. 8 - rok 2011/2012, str. 65

Tabulka sledovanosti č. 9 - rok 2012, str. 76

Tabulka sledovanosti č. 10 - rok 2012/2013, str. 79

Tabulka sledovanosti č. 11 rok 2012/2013, str. 79

Graf č. 1: Vývoj podílu živých vstupů na hlavní zpravodajské relaci, rok 2009/2010, str. 50

Graf č. 2: Tematická struktura Událostí (Q2/2011), str. 62

Graf č. 3: Tematická struktura Událostí (Q2/2012), str. 62

10. Přílohy

Posudek bakalářské diplomové práce Radky Stejskalové